

2016. I–II. negyedév

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

A KSH JELENTI

GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM

2016. I–II. negyedév

Budapest, 2016

© Központi Statisztikai Hivatal, 2016

ISSN 1219–6754

A kézirat lezárásának dátuma: 2016. augusztus 31.

Készült a Tájékoztatási főosztályon,
a KSH összes szakfőosztályának közreműködésével

Felelős kiadó: Dr. Vukovich Gabriella elnök

Felelős szerkesztő: Freid Mónika főosztályvezető

Vezető szerkesztő: Andrejcsik Linda osztályvezető

Készítették:

Andrejcsik Linda, Bakos Norbert, Deák Tiborné, Herzog Tamás,
Jávorszkyne Nagy Anikó, Kelemen Nóra, Kovács Krisztián,
Majoros Marcella, Molnár Beatrix

Internet: <http://www.ksh.hu>

info@ksh.hu

345-6789 (telefon), 345-6788 (fax)

Borítóterv: Lounge Design Kft.

Nyomdai kivitelezés: Xerox Magyarország Kft. – 2016.018

TARTALOM

GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM, 2016. JANUÁR–JÚNIUS	4
Összefoglalás	4
RÉSZLETES ÁTTEKINTÉS	13
<i>Makrogazdasági és pénzügyi folyamatok</i>	13
Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok	13
Külkereskedelem	19
<i>Ágazati teljesítmények</i>	24
Ipar	24
Építőipar	29
Lakásépítés és lakáspiac	30
Kiskereskedelem	32
Turizmus, vendéglátás	34
Szállítás, közlekedés	35
Energia	36
<i>Termelői és fogyasztói árak</i>	38
Mezőgazdasági termelői árak	38
Ipari árak	38
Fogyasztói árak	39
<i>Társadalmi és jövedelmi folyamatok</i>	43
Népmozgalom	43
Foglalkoztatottság, keresetek	44
Lakáshelyzet – Miben élünk?	53
Személy sérüléssel közúti közlekedési balesetek	56
FÜGGELÉK	58

GAZDASÁG ÉS TÁRSADALOM, 2016. JANUÁR–JÚNIUS

Összefoglalás

Hazai és nemzetközi makrogazdasági és pénzügyi folyamatok

- 2016 első felében a **globális gazdaságot** bővülés jellemezte, a folyamatok alakulására a nyersanyagok árcsökkenése mellett hatással volt a kínai gazdaság lassuló növekedési üteme is. A túlnyomórészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított GDP volumene – a 2016. I. negyedévi 1,7%-os bővülést követően – 2016 II. negyedévében 1,6%-kal¹ meghaladta az egy évvel korábbit.
- 2016 I. félévében a meghatározó nemzetgazdaságok közül **Kína** gazdasági teljesítménye átlagosan 6,7, az **Egyesült Államoké** 1,4, **Japáné** 0,4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest.¹
- Az előzetes adatok alapján 2016 I. félévében az **Európai Unió (EU-28)** tagországainak együttes teljesítménye 1,8%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A rendelkezésre álló adatok alapján Görögország kivételével a többi tagországban nőtt a teljesítmény, a nagyobb súlyú nemzetgazdaságok közül az Egyesült Királyságé 2,1, Németországé 1,8%-kal.²
- A magyar gazdaság teljesítménye 2013 folyamán növekedési pályára állt, ami 2016 eddig eltelt időszakában folytatódott. **Hazánk bruttó hazai terméke** – a KSH gyorsbecslése szerint – **2016 II. negyedévében** 2,6%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A bővüléshez számottevően hozzájárultak a piaci szolgáltatások, valamint az ipar és a mezőgazdaság teljesítménye, az építőiparé ugyanakkor visszafogta a növekedést. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint a gazdasági teljesítmény az előző negyedévhez képest 1,1, az előző év azonos negyedévéhez viszonyítva 1,7%-kal emelkedett.
- **2016 I. félévében** a GDP volumene – a 2016. I. negyedévi 0,9 és a 2016. II. negyedévi 2,6%-os növekedés eredményeként – 1,7%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A bővülés forrása elsősorban a piaci szolgáltatások teljesítménynövekedése volt. A nemzetközi összehasonlítások során használt, szezonálisan és naptárhatással kiigazított

¹ Szezonálisan kiigazított. Forrás: az OECD adatbázisa.

² Szezonálisan és naptárhatással kiigazított. Forrás: az Eurostat adatbázisa.

index szerint a gazdasági teljesítmény 2016 I. félévében – az uniós átlagtól elmaradva – 1,2%-kal emelkedett. (A rendelkezésre álló adatok alapján a régiós versenytársak mindegyikében nőtt a GDP volumene.)

- **A külkereskedelmi termékforgalomban 2016 I. félévében** – az első becslés szerint – a kivitel értéke 46,7 milliárd euró volt, 3,5%-kal több, mint 2015. január–júniusban. A behozatal értéke 41,4 milliárd eurót tett ki, ami 1,5%-kal múlta felül az egy évvel korábbit. 2016 I. negyedévében a behozatal növekedési üteme meghaladta a kivitelét, a II. negyedévben ugyanakkor az exportnövekedés gyorsult, az importbővülés pedig lassult, aminek eredményeképpen a kivitel bővülési üteme nemcsak az április–júniusi időszakot, hanem az I. félév egészét tekintve is nagyobb volt, mint a behozatalé. Külkereskedelmünk a január–júniusi időszakot 5,3 milliárd eurós többlettel zárta, az egyenleg 997 millió euróval javult az egy évvel ezelőttihez képest.
- A részletesen feldolgozott, **január–májusi** adatok szerint a külkereskedelmi termékforgalom **volumene** az exportban 5,4, az importban 6,3%-kal bővült 2015 azonos időszakához viszonyítva. 2016. január–májusban a forgalom **forintban mért árszínvonala** mérséklődött a 2015. azonos időszakához képest: a kivitelben 0,3, a behozatalban 2,7%-kal. Az import árszínvonalának az exportét meghaladó mértékű csökkenése hatására a **cserearány** kedvezőbbé vált, a javulás mértéke 2,5%. A 2015. január–májusival összehasonlítva a **forint** az euróhoz képest 1,9, a dollárhoz viszonyítva 2,0%-kal értékelődött le.

Ágazati teljesítmények

- **2016 júniusban az ipari termelés**³ volumene 0,3%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. (A munkanaphatástól megtisztított index megegyezik a kiigazítatlannal.) A belföldi és az exportértékesítés egyaránt csökkent (4,1, illetve 0,9%-kal). Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a feldolgozóipari termelés volumene 0,2, az energiaiparé 1,2%-kal emelkedett, a csekély súlyú bányászaté 5,3%-kal csökkent 2015 júniusához képest. A feldolgozóipari alágak többségében többet termeltek, közülük az elektronikai iparban 11, a járműgyártásban 3,2%-kal nőtt a volumen.
- A júniusi ipari kibocsátás az **előző hónaphoz képest** – a szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint – 2,4%-kal mérséklődött.

³ Az ipar összesen adata a teljes iparra, a többi adat a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körére vonatkozik.

- **2016 I. félévében** az ipari termelés volumene – hullámzó teljesítmény mellett – 2,3%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A bővülés forrása alapvetően a külső kereslet élénkülése volt: az összes értékesítés közel kétharmadát adó exporteladások volumene 2,6%-kal nőtt, a több mint egyharmadát adó belföldi eladásoké 1,4%-kal csökkent. Az ipari ágak közül a termelés több mint kilenczetedét adó **feldolgozóiparban** 2,9, az **energiaiparban** 1,9%-kal nőtt, a kis súlyt képviselő **bányászatban** ugyanakkor 27%-kal csökkent.
- 2016 első hat hónapjában a kibocsátás volumene tíz feldolgozóipari alágban emelkedett, a legnagyobb mértékben (14%) a szinte teljes egészében külföldre termelő **elektronikai iparban**. (Az alág két legnagyobb alágazata közül a jelentősebb, az elektronikus fogyasztási cikkek gyártása 17, a kisebbik, a híradás-technikai berendezés gyártása 10%-kal nőtt.) Szintén a feldolgozóipari átlagot meghaladó mértékben bővült az **egyéb feldolgozóipar** (8,9%), a **fa-, papír- és nyomdaipar** (7,4%), a **villamos berendezés gyártása** (7,2%), a **kohászat, fémfeldolgozás** (6,4%), valamint a **gumi-, műanyag- és építőanyagipar** (4,5%). A legnagyobb súlyú (31%) alágnak számító **járműgyártás** termelése 2,5%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A két meghatározó – az alág kibocsátásából közel 50–50%-kal részesedő – alágazat közül a közúti gépjármű gyártása 3,9%-kal csökkent, a közúti jármű alkatrészeinek gyártása ugyanakkor 11%-kal növekedett. A termelés egytizedét adó **élelmiszeripar** (élelmiszer, ital, dohánytermék) kibocsátása 1,3, ezen belül a legnagyobb alágazatnak számító húsiparé 3,2%-kal emelkedett. Az élelmiszeripar belső kereslete 0,9%-kal nagyobb lett, külső kereslete lényegében stagnált (–0,1%).
- Három feldolgozóipari alág termelése 2016 január–júniusában csökkent, a legnagyobb mértékben (14%) a **gép, gépi berendezés gyártása**, elsősorban a motor, turbina gyártása szakágazat jelentős visszaesése következtében. Szintén mérséklődött a kibocsátás a **vegyi anyag, termék gyártásában** (1,7%) és a **gyógyszergyártásban** (0,6%).
- 2016 január–júniusában az előző év azonos időszakához képest az ipari termelés két **régióban** – Nyugat-Dunántúlon (3,6%) és Közép-Magyarországon (2,3%) – csökkent, a többi öt régióban 0,7 és 17% közötti mértékben nőtt, a legnagyobb mértékben a kis súlyú Dél-Dunántúlon.
- A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében az **egy alkalmazásban állóra számított termelés** 2016 első hat hónapjában 0,2%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. A termelékenység kismértékű csökkenése 2,9%-os létszámemelkedés mellett következett be.

- 2016 júniusában a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene 2,6%-kal csökkent, ezen belül az új belföldi rendeléseké 1,9%-kal nőtt, az új exportrendeléseké viszont 3,3%-kal visszaesett az előző év azonos időszakához képest. A járműgyártás új rendeléseinek volumene 1,9%-kal mérséklődött, a dinamikusan bővülő elektronikai iparé 10%-kal növekedett. Az összes **rendelésállomány** volumene június végén 5,0%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A két legtöbbet termelő alág közül a járműgyártás rendelésállománya gyakorlatilag nem változott (-0,1%), az elektronikai iparé 9,8%-kal nőtt a 2015. júniusához viszonyítva.
- Az **építőipari termelés** volumene a 2015. évi 3,0%-os növekedés után idén az I. félévben nem érte el az egy évvel korábbi szintet: a változatlan áron számolt termelés **júniusban 16, január–júniusban 25%-kal csökkent** az előző év azonos időszakához viszonyítva.
- Az **építményfőcsoportok** termelése júniusban is eltérően változott: az épületek építése 7,4%-kal emelkedett, az egyéb építményeké ezzel szemben 37%-kal visszaesett. Az épületek építésének növekedése nagyrészt ipari épületek, kisebb részben oktatási épületek, illetve sportlétesítmények építésének az eredménye. Az egyéb építmények építésének visszaesését elsősorban az uniós forrásból végzett munkák 2015. végi befejeződése okozta. Összességében 2016 I. félévében az épületek építésének volumene 6,4, az egyéb építményeké 44%-kal esett vissza a 2015. I. félévihez képest.
- A január–júniusban kötött **új építőipari szerződések** volumene 8,4%-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál. Az építőipari vállalkozások **szerződésállománya** június végén 15%-kal meghaladta a 2015. júniusit.
- Az **I. félévben az építőipar termelői árai** átlagosan 2,7%-kal meghaladták a 2015. január–júniusit.
- **Január–júniusban 3420 új lakás épült**, 11%-kal több, mint egy évvel korábban. Az építésügyi szakhatóságok 13 236 lakás építésére adtak ki engedélyt az egyszerű bejelentésekkel együtt, ami több mint kétszerese a 2015. I. félévinek. A használatba vett lakások **átlagos alapterülete** 92 m² volt, 7 m²-rel kevesebb, mint egy évvel korábban.
- A szolgáltató ágazatok közül a **kiskereskedelmi üzletek forgalmának** volumene **2016 júniusában 5,7**, az **I. félévben 5,3%-kal nőtt** az előző év azonos időszakához viszonyítva. (A naptárhatástól megtisztított adatok szerint júniusban 5,7, január–júniusban 5,2%-os volt a növekedés.) 2016 első hat hónapjában az összforgalom csaknem felét kitevő **élelmiszer- és élelmiszer jellegű egyes üzletek** eladásai 2,9%-kal meghaladták az előző év azonos időszakit. Ezen belül a forgalom több mint háromnegyedét lebonyolító egyes termékkörű üzleteké (hiper- és szupermarketeké,

vegyesboltoké) 2,8, az élelmiszer-, ital-, dohányáru-szaküzleteké 3,1%-kal nagyobb lett. A **nem élelmiszertermék jellegű üzletek** forgalma 8,4%-kal növekedett, ezen belül a használtcikk-üzletek kivételével a többi tevékenységcsoportban emelkedtek az eladások. Az **üzemanyagtöltő állomások üzemanyag-forgalma** – csökkenő üzemanyagárak mellett – 5,7%-kal bővült.

- A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-üzletek** forgalmában 6,4%-os emelkedést mértünk.
- A **kereskedelmi szálláshelyeken** a vendégek száma 4,8, a vendégéjszakáké 4,5%-kal emelkedett 2016 I. félévében 2015 azonos időszakához képest. A külföldi vendégek 3,4, a belföldiek 5,6%-kal több vendégéjszakát tölthettek el az egy évvel korábbihoz képest. (A külföldi forgalom 5,7, a belföldi 5,3 millió vendégéjszakát ért el.) A vendégforgalom bővülése a szálláshelyek árbevételét is növelte: folyó áron összesen 168,5 milliárd forint bruttó árbevételét könyveltek el az év első hat hónapjában, 6,6%-kal többet, mint egy évvel korábban. A Széchenyi Pihenőkártyával történő fizetésekből 7,5 milliárd forint, az egy évvel korábbinál folyó áron 6,9%-kal több bevétel származott.
- A **vendéglátóhelyek** eladási forgalmának volumene 14%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest, értéke az első hat hónapban összesen 471 milliárd forintot tett ki.
- **2016 I. félévében** a nemzetgazdaság árutonna-kilométerben kifejezett **áruszállítási teljesítménye** 4,8%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál. A **helyközi személyszállítás** január–júniusi utaskilométer-teljesítménye 3,4, a **helyi személyszállításban** regisztrált utazások száma 0,8%-kal haladta meg a 2015. I. félévét.
- **2016 első hat hónapjában** 116 ezer **személygépkocsit helyeztek első alkalommal forgalomba** az országban, 23%-kal többet, mint az előző év ugyanezen időszakában.

Termelői és fogyasztói árak

- **2016 júniusában** a **mezőgazdasági termelői árak** 1,5%-kal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest. A növényi termékek ára 3,5%-kal nőtt, ezen belül a gabonaféléké 8,7, a gyümölcsöké 6,9, a zöldségféléké pedig 4,1%-kal. Az élő állatok és állati termékek ára ugyanakkor 1,8%-kal csökkent.
- A mezőgazdasági termelői árak **január–júniusban** 1,0%-kal növekedtek az előző év azonos időszakához képest. A növényi termékek ára 4,4%-kal emelkedett, az élő állatok és állati termékeké 4,9%-kal mérséklődött.

- A mezőgazdasági termelés **ráfordítási árai január–júniusban** 0,6%-kal alacsonyabbak voltak az előző évinél. A folyó termelőfelhasználás árszínvonal 1,1%-kal csökkent, a mezőgazdasági beruházásoké 2,1%-kal emelkedett. A termelői és a ráfordítási árak hányadosaként előálló **agrárrolló** 101,6% volt.
- Az **ipari termelői árak** 2016 júniusában 2,6, az év első hat hónapjában 1,9%-kal alacsonyabbak lettek az előző év azonos időszakához képest, a mérséklődő tendencia közel egy éve tart. A termelőiár-csökkenést elsősorban az alap- és nyersanyagok világpiaci árának süllyedése okozta.
- Az ipari **belföldi eladások** árai közel három éve folyamatosan csökkennek: júniusban 4,0, az I. félévben 4,4%-kal maradtak el az egy évvel korábbitól. Az év első hat hónapjában az energiaiparban a hazai eladások árai – az energiahordozók világpiaci áralakulásával összefüggésben – 5,9%-kal csökkentek. A feldolgozóiparban a belföldi értékesítés árai 4,0%-kal alacsonyabbak lettek, ezen belül az alágak többségében emelkedtek, a legnagyobb súlyúnak számító kocszgyártás, kőolaj-feldolgozás területén viszont – részben az alapanyagok világpiaci áralakulása miatt – a legnagyobb mértékben csökkentek (21%).
- 2016 I. félévében az ipari **exportértékesítés** árai az előző év azonos időszakához viszonyítva 0,6%-kal mérséklődtek, ezen belül a legnagyobb súlyú járműgyártáséi 3,1%-kal emelkedtek. (2016 júniusában az exportértékesítési árak 1,9%-kal elmaradtak a 2015. júniusitól.)
- A **fogyasztói árak 2016 júliusában** átlagosan 0,3%-kal alacsonyabbak voltak, mint egy évvel korábban. Összességében az **első hét hónap átlagában** az árszínvonal 0,1%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A javak főbb csoportjai közül január–júliusban a legnagyobb mértékben (2,4%-kal) a szeszes italok, dohányárak drágultak, de áremelkedést mértünk a szolgáltatások (1,4%), a tartós fogyasztási cikkek (1,2%) és a ruházkodási cikkek (0,4%) esetében is. Az élelmiszerek árszínvonal 0,6%-kal emelkedett, ezen belül az egyes cikkek átlagárai változatosan alakultak: míg a hús, hal és készítményeik 5,7, a tej 8,4%-kal olcsóbb lett, addig a cukor 20, az idényáras élelmiszerek (burgonya, friss zöldség, gyümölcs) 14%-kal drágultak az előző év január–júliusához képest. Elsősorban az üzemanyagok áresése miatt a leginkább az egyéb cikkek (gyógyszerek, járműüzemanyagok, illetve lakással, háztartással és testápolással kapcsolatos, valamint kulturális cikkek) fogyasztói ára csökkent (4,0%). A háztartási energia árszínvonal 0,1%-kal mérséklődött, ezen belül a legfőbb rezsitételek (elektromos energia, vezetékes gáz, távfűtés) ára stagnált.

- A fogyasztói árak júliusban az **előző hónaphoz viszonyítva** 0,2%-kal mérséklődtek, ezen belül az idényáras élelmiszerek ára 5,5%-kal csökkent, miközben – a nyári főszezonból adódóan – az üdülési szolgáltatásokért 5,0%-kal kellett többet fizetni.
- A **nyugdíjasok fogyasztóiár-indexe** júliusban stagnált, január–júliusban összességében 0,4%-kal haladta meg az előző év azonos időszakit.

Társadalmi és jövedelmi folyamatok

- Az előzetes **népmozgalmi adatok** alapján **2016 I. félévében** 43 594 **gyermek született**, ami 1,8%-kal (799 fővel) elmaradt a 2015. azonos időszakitól. Az **elhunytak** 62 978 fős száma 9,5%-kal (6632 fővel) kevesebb volt az előző év azonos időszakinál. Ezer lakosra 8,9 élveszületés és 12,9 halálozás jutott: az előbbi 0,2, az utóbbi 1,4 ezrelépponttal alacsonyabb, mint egy évvel korábban. A **természetes fogyás** I. félévi 19 384 fős száma 5833 fővel volt kevesebb, mint 2015 január–júniusában. A **csecsemőhalandóság** 4,3 ezrelékes mutatója 0,1 ezrelépponttal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. 2016 első hat hónapja során 21 921 **házasságot** kötöttek, 19%-kal (3511-gyel) többet, mint egy évvel azelőtt.
- **2016 II. negyedévében** a korábbi időszakra jellemző munkaerő-piaci tendenciák folytatódtak: javultak a foglalkoztatottsági és a munkanélküliségi mutatók az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A 15–74 éves **foglalkoztatottak száma** 4 millió 343 ezer fő volt, 142 ezer fővel több, mint 2015 II. negyedévében. A foglalkoztatottak közül a 15–64 évesek korcsoportjába 4 millió 304 ezren tartoztak, számuk egy év alatt 137 ezer fővel (3,3%-kal) bővült, **foglalkoztatási arányuk** pedig 2,6 százalépponttal, 66,4%-ra nőtt. A férfiak foglalkoztatási aránya az előző év II. negyedévéhez képest 2,8 százalépponttal, 72,9%-ra, a nőké 2,5 százalépponttal, 60,1%-ra emelkedett. A foglalkoztatottak száma és aránya a munkaerőpiacon kis számban jelen lévő 15–24 éves fiatalok, a legjobb munkavállalási korú, 25–54 évesek, továbbá az 55–64 évesek körében egyaránt bővült. (Ezen korcsoportok foglalkoztatási aránya 27,4, 82,3 és 49,8% volt 2016 II. negyedévében.)
- A 15–64 évesek korcsoportjában a **munkanélküliek száma** egy év alatt közel negyedével (76 ezer fővel), 233 ezer főre esett vissza, a **munkanélküliségi ráta** 5,1%-os értéke 1,8 százalépponttal lett kevesebb 2015 II. negyedévéhez viszonyítva. A nőket alacsonyabb szintű (4,9%) munkanélküliség jellemezte, mint a férfiakat (5,3%), egyúttal a javulás mértéke is a nőknél volt jelentősebb (2,2 és 1,4 százaléppont). Mérséklődött a munkanélküliek száma és aránya a 15–24 éves fiatalok, a 25–54, illetve az 55–64 évesek

körében egyaránt, a munkanélküliségi ráta ebben a három korcsoportban 13,3, 4,5 és 4,2% volt 2016 II. negyedévében. A munkanélküliek fele (49,5%-a) **tartósan**, azaz legalább egy éve **munkanélküli**, a **munkakeresés átlagos időtartama** pedig 18,9 hónap volt.

- **2016 júniusában** a teljes munkaidőben alkalmazásban állók **bruttó átlagkeresete** – nemzetgazdasági szinten⁴ – 259 900 forint volt, ami 5,7%-kal meghaladta a 2015. júniust. A **nettó átlagkereset** – családi kedvezmény nélküli – összege 172 800 forintot tett ki, ez 7,3%-os növekedés az előző év azonos hónapjához képest. (2016-ban a személyi jövedelemadó kulcsa 1 százalékponttal mérséklődött az előző évekhez képest, ennek következtében a bruttó és a nettó keresetek növekedési üteme 2016 januárjától eltér egymástól.)
- **2016 I. félévében** a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szinten átlagosan havi **bruttó** 258 000 forintot kerestek, 6,0%-kal többet az egy évvel korábbinál. A **nettó átlagbér** – családi adókedvezmény nélküli – összege 171 600 forint volt, a növekedés mértéke a bruttó bér átlagát meghaladó, 7,6% volt. A közfoglalkoztatottak átlagkereseti adatait figyelmen kívül hagyva egy év alatt a bruttó bérek 6,6, a nettó keresetek 8,3%-kal emelkedtek. A vállalkozásoknál 6,9, a közfoglalkoztatottak nélkül a közszférában 12,1, a nonprofit szervezeteknél pedig 8,1%-kal nőttek a nettó átlagkeresetek az előző év első félévéhez viszonyítva.
- A költségvetési és a nonprofit szférában dolgozók egy része, mintegy 146 ezer fő – a 2011–2012. évi adó- és járulékváltozások ellentételezését szolgáló – a keresetbe nem tartozó **kompenzációban** részesült, a juttatás havi összege átlagosan bruttó 9700, illetve 9500 forint volt.
- A fogyasztói árak 0,1%-os emelkedése mellett a **reálkereset** 7,5%-kal nőtt 2015 I. félévéhez képest.
- **2016 II. negyedévében** 4288 **személy sérüléses közúti közlekedési baleset** történt közútjainkon, 1,9%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. Ezen belül 3,3%-kal kevesebb súlyos és 4,3%-kal több könnyű sérüléssel járó baleset történt, a halálos kimenetelű balesetek száma pedig 0,8%-kal emelkedett. A balesetek 58%-a személygépkocsik, 14%-a kerékpárok, 8,8%-a tehergépkocsik vezetőinek hibájából történt. Ittasan a balesetek 9,6%-át okozták, az ilyen balesetek száma az előző év azonos időszakához képest 6,4%-kal emelkedett.

⁴ A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél.

Összefoglaló adatok

Mutató	2015	2015. III. negyedév	2015. IV. negyedév	2016. I. negyedév	2016. II. negyedév
volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest, %					
Bruttó hazai termék (GDP)	2,9	2,4	3,2	0,9	2,6 ⁺
Beruházás	0,6	-6,7	7,0	-9,6	..
A háztartások tényleges fogyasztása	2,6	2,5	3,2	4,0	..
a GDP százalékában					
Kormányzati szektor nettó hitelnújtása, -felvétele	-2,0	-1,9	-1,8	0,1	..
ezer darab					
Az épített lakások száma	7,6	1,6	3,0	1,4	2,0
Mutató	2015	2016. január–március	2016. február–április	2016. március–május	2016. április–június
a 15–64 éves népességen belül, %					
Munkanélküliségi ráta	6,8	6,1	5,8	5,5	5,1
Foglalkoztatási arány	63,9	65,1	65,6	66,0	66,4
Mutató	2015	2016. április	2016. május	2016. június	2016. január–június
száma, fő					
Élveszületések	91 690	6 828 ^R	6 911 ^R	7 406	43 594
Halálozások	131 697	10 103 ^R	10 204 ^R	9 357	62 978
Természetes szaporodás/fogyás	-40 007	-3 275 ^R	-3 293 ^R	-1 951	-19 384
millió euró					
Külkereskedelmi termékforgalom					
Behozatal értéke	82 421	7 029	6 883	7 326 ⁺	41 403 ⁺
Kivitel értéke	90 539	8 018	7 613	8 455 ⁺	46 711 ⁺
Egyenleg	8 118	989	730	1 129 ⁺	5 308 ⁺
változás az előző év azonos időszakához képest, %					
Behozatal volumene	7,0	3,9	9,2	..	6,3 ⁰⁾
Kivitel volumene	7,9	8,8	9,7	..	5,4 ⁰⁾
Mezőgazdasági értékesítés volumene	4,3	3,6 ^R	14,3 ^R	6,0	2,0
Mezőgazdasági termelői árak	0,4	0,4	2,4	1,5	1,0
Ipari termelés volumene	7,4	4,9	9,4	-0,3	2,3
Ipari belföldi értékesítésének volumene	2,8	-1,4	5,2	-4,1	-1,4
Ipari exportértékesítés volumene	9,8	5,8	8,7	-0,9	2,6
Feldolgozóipari új rendelések	-	7,6	1,3	-2,6	-
Ipari termelői árak	-0,9	-1,4	-2,2	-2,6	-1,9
Építőipari termelés volumene	3,0	-30,0	-25,8	-16,2	-25,3
Kiskereskedelmi üzletek forgalmának	5,7	5,0	6,8	5,7	5,3
Kereskedelmi szálláshelyek					
összes vendégei	7,9	0,7	1,0	1,8	4,8
összes vendégéjszakái	6,0	-1,6	1,0	1,5	4,5
Alkalmazásban állók létszáma	2,5	3,9	4,0 ^R	3,1	3,5
Bruttó átlagkereset, nominális	4,3 ^R	6,5 ^R	5,9 ^R	5,7	6,0
Nettó átlagkereset, nominális	4,3 ^R	8,1 ^R	7,5 ^R	7,3	7,6
Fogyasztói árak ^{b)}	-0,1	0,2	-0,2	-0,2	0,1

.. Nincs adat.

⁺ Előzetes adat.^R Revideált adat.

- A jelenség nem fordult elő.

^{a)} 2016. január–május.^{b)} 2016. július: -0,3%.

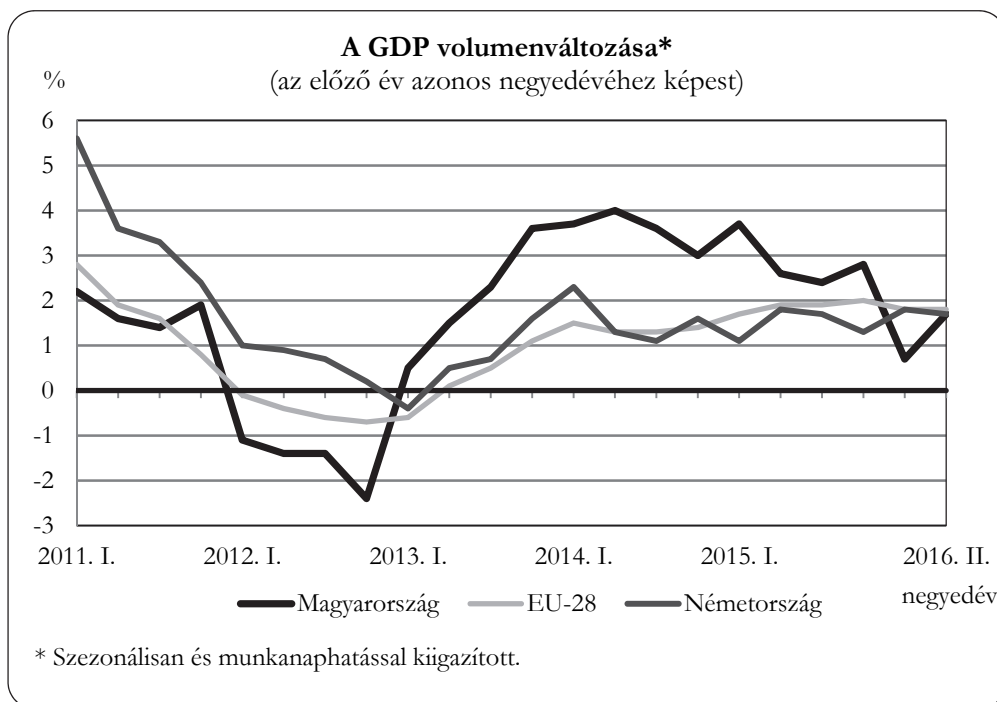
RÉSZLETES ÁTTEKINTÉS

Makrogazdasági és pénzügyi folyamatok

Hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatok⁵

2016 első felében a **globális gazdaságot** bővülés jellemezte, a folyamatok alakulására a nyersanyagok árcsökkenése mellett hatással volt a kínai gazdaság lassuló növekedési üteme is. A túlnyomórészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított GDP volumene – a 2016. I. negyedévi 1,7%-os bővülést követően – 2016 II. negyedévében 1,6%-kal⁶ meghaladta az egy évvel korábbit. A növekedési ütem 2015 III. negyedéve óta fokozatosan mérséklődik.

1. ábra

⁵ Források: Európai Központi Bank; Eurostat; FAO; Fed; Magyar Nemzeti Bank; National Bureau of Statistics of China; Nemzetközi Valutaalap; OECD; U.S. Energy Information Administration.

⁶ Szezonálisan kiigazított.

A magyar gazdaság teljesítménye 2013 folyamán növekedési pályára állt, a bővülés folytatódott 2016 eddig eltelt időszakában. **Hazánk bruttó hazai terméke** – a KSH gyorsbecslése szerint – **2016 II. negyedévében** 2,6%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A bővüléshez számottevően hozzájárultak a piaci szolgáltatások, az ipar és a mezőgazdaság teljesítménye, az építőiparé ugyanakkor visszafogta a növekedést. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított indexek szerint a gazdasági teljesítmény az előző negyedévhez képest 1,1, az előző év azonos negyedévéhez viszonyítva 1,7%-kal emelkedett.

2016 I. félévében a GDP volumene – az I. negyedévi 0,9 és a II. negyedévi 2,6%-os növekedés eredményeként – 1,7%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A bővülés forrása elsősorban a piaci alapú szolgáltatások teljesítményének növekedése volt. A nemzetközi összehasonlítások során használt, szezonálisan és naptárhatással kiigazított index szerint a gazdasági teljesítmény 2016 I. félévében – az uniós átlagtól elmaradva – 1,2%-kal emelkedett.

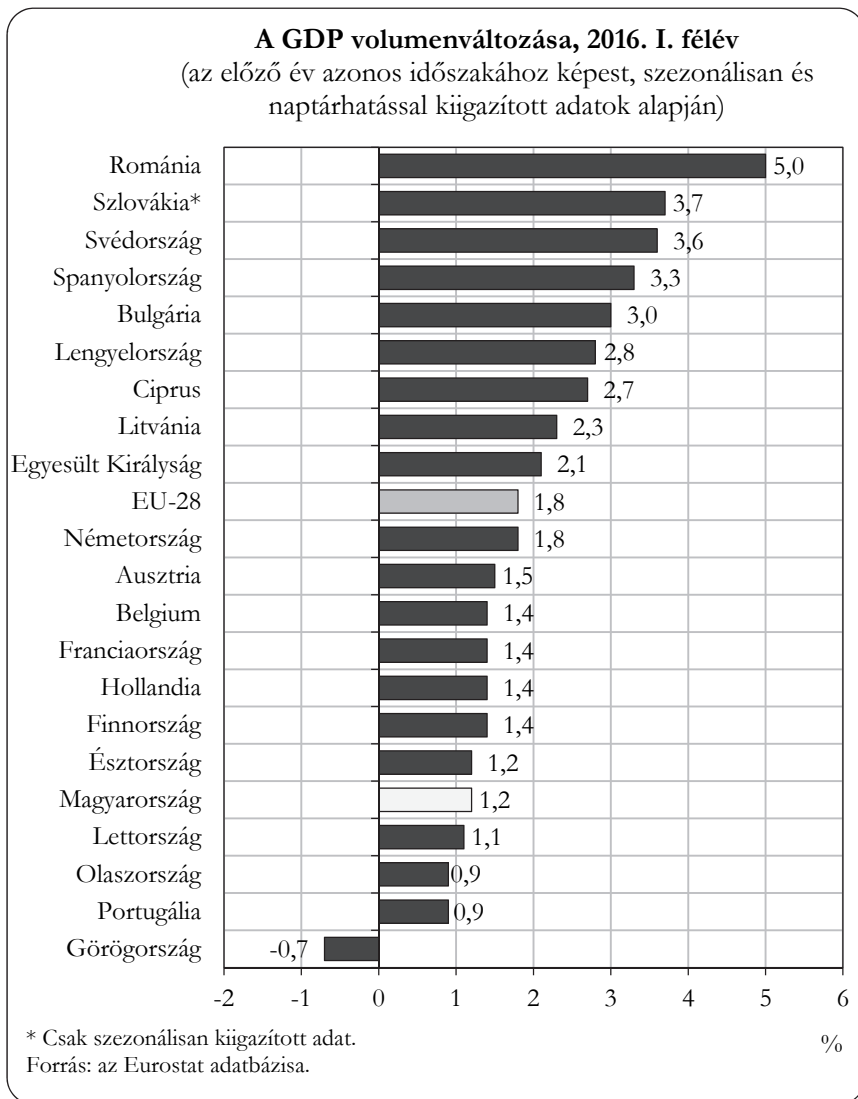
A gazdasági növekedést visszafogta a beruházási teljesítmény alakulása: a **nemzetgazdasági beruházások** volumene 2016 I. negyedévében 20, 2016 I. félévében 17%-kal visszaesett az előző év azonos időszakához viszonyítva. A csökkenést döntően az európai uniós forrásból finanszírozott fejlesztések 2015 végi befejeződése okozta, ami a költségvetési szervek beruházásait érintette nagyobb mértékben. 2016 első hat hónapjában a nemzetgazdasági ágak többségében mérséklődött a beruházási teljesítmény, a legnagyobb súlyúak közül a szállítás, raktározás területén 58%-kal, elsősorban az uniós forrásból finanszírozott útépitések és -felújítások befejeződése miatt. A legnagyobb beruházónak számító feldolgozóiparban a fejlesztések 4,2%-kal meghaladták az egy évvel korábbit. Az ingatlanügyletek területén a beruházások 1,2%-kal emelkedtek, ezen belül az ingatlanfejlesztés jelentősen bővült. E három nemzetgazdasági ágban realizálódott a beruházások közel 60%-a.

Az előzetes adatok alapján az **Európai Unió (EU-28)** tagországainak együttes GDP-je 2016 I. félévében – egyenletes növekedési ütem mellett – 1,8%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva.⁷ A rendelkezésre álló adatok alapján Görögország kivételével mindegyik tagország gazdasági teljesítménye nőtt, a nagyobb súlyú nemzetgazdaságok közül – a hazánk egyik legfontosabb gazdasági partnerének számító – Németorszáé 1,8, az Egyesült Királyságé 2,1%-kal. A régiós versenytársak mindegyikében

⁷ Az EU egészére és a tagállamokra vonatkozó GDP-adatok szezonálisan és naptárhatással kiigazítottak.

emelkedett a GDP volumene, Romániában (5,0%), Szlovákiában (3,7%⁸) és Lengyelországban (2,8%) a bővülés mértéke meghaladta az uniós átlagot.⁹

2. ábra

⁸ Csak szezonálisan kiigazított adat.

⁹ Az Európai Unió gazdasági folyamatait meghatározó mutatók (ipar, ipari termelői árak, kiskereskedelem, munkaerőpiac, fogyasztói árak) alakulásáról az adott témakör részletes áttekintésében olvashat.

Az **eurózóna** bruttó hazai terméke 2016 I. félévében 1,6%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A térség gazdasági teljesítményére hatással van az aktív monetáris környezet alakulása is. A defláció elkerülése és a stabil gazdasági növekedés érdekében 2016 márciusában az Európai Központi Bank (EKB) – számos, a hitelpiacot élénkítő intézkedés mellett – 0,05%-ról 0,00%-ra csökkentette a jegybanki alapkamat mértékét.

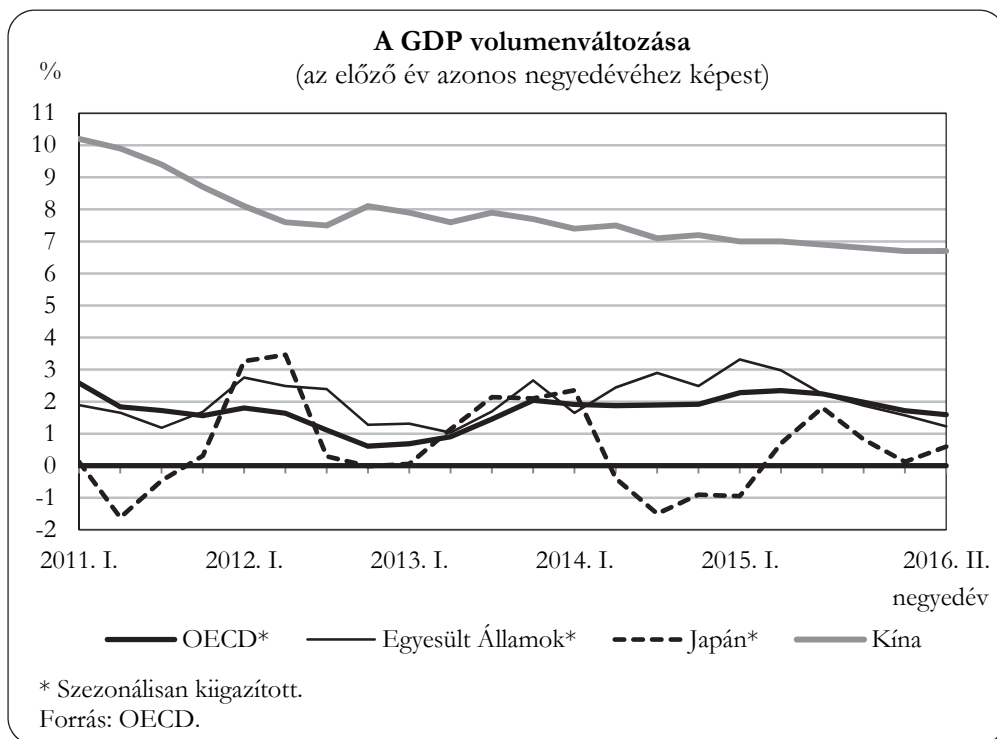
Az **Egyesült Államok** gazdasági teljesítménye 2016 II. negyedévében 1,2%-kal nőtt, ez az elmúlt közel két év legalacsonyabb mértékű növekedési üteme. A GDP volumene 2016 I. félévében átlagosan 1,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A növekedés forrását elsősorban a háztartások bővülő fogyasztása jelentette, a beruházási teljesítmény és a külső kereslet visszafogták a GDP emelkedését. A termelési oldalon az ipari termelés 1,4%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. 2016 elején a jegybank szerepét betöltő Fed nem változtatott a napi kamatcélján (0,00–0,25%). 2016 első hat hónapjában folytatódott a munkanélküliségi ráta (4,9%) mérséklődése és a fogyasztói árak emelkedése (1,1%) az előző év azonos időszakához képest.

2016 I. félévében – az import terén az egyik legfontosabb külkereskedelmi partnerünknek számító – **Kínában** a GDP volumene 6,7%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. Az ágazatok mindegyikében nőtt a hozzáadott érték, közülük az iparé 5,9, a kereskedelemé 6,2%-kal. Az ázsiai ország exportforgalma – folyó áron – 2,1, importforgalma – részben az olcsóbb energiahordozók miatt – 4,7%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A külkereskedelmi többlet mértéke a GDP arányában 4,9%-os volt.

Japán gazdasági teljesítménye a 2016. I. negyedévi stagnálást (+0,1%) követően a II. negyedévben 0,6%-kal bővült, így az I. félévben átlagosan 0,4%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest.¹⁰ 2016 első hat hónapjában a háztartások fogyasztása alig változott (+0,1%), a bruttó állóeszköz-felhalmozás átlagosan 0,2%-kal emelkedett. A gazdasági növekedéshez számottevően hozzájárult a kormányzati fogyasztási kiadások 2,2%-os bővülése. A japán gazdaság termékei és szolgáltatásai iránti külső kereslet is visszafogottabbá vált, így az export volumene 1,2%-kal alacsonyabb lett. A japán gazdaságpolitika középpontjában – az alapkamat változatlansága mellett – a likviditás bővítése állt, ennek ellenére 2016 I. félévében a fogyasztói árak újra csökkenni kezdtek (0,2%-kal).

¹⁰ Szezonálisan kiigazított.

3. ábra

2016 első hat hónapjában az euró átlagárfolyama az amerikai dollárhoz képest nem változott az egy évvel korábbihoz viszonyítva, viszont a félév végén kismértékben erősödött a dollárral szemben. 2016 I. félévében a **forint átlagárfolyama** az euróval és az amerikai dollárral szemben egyaránt gyengült: a hazai fizetőeszköz az euróval szemben 1,7, az amerikai dollárral szemben 1,6%-kal ért kevesebbet az előző év azonos időszakához viszonyítva.

1. tábla

Árfolyamok, 2016. I. félév

Megnevezés	Árfolyam					Átlagárfolyam	
	időszak elején	minimum értéke	maximum értéke	időszak végi		értéke	változása az előző év azonos időszakához képest, %
				értéke	változása az előző év azonos időszakához képest, %		
Forint/amerikai dollár	288,82	268,52	293,38	284,29	0,5	280,16	1,6
Forint/euró	315,68	307,31	317,97	316,16	0,4	312,66	1,7
Amerikai dollár/euró	1,0898	1,0742	1,1569	1,1102	-0,8	1,1159	0,0
Brent (amerikai dollár/hordó)	36,28	26,01	50,73	48,05	-20,3	39,80	-31,2

Forrás: Eurostat, Magyar Nemzeti Bank, U.S. Energy Information Administration.

2016 első felében folytatódott az árszínvonal csökkenése a globális **nyers- és alapanyagpiacokon**, ami a nemzetgazdaságok többségében, így hazánkban is a termelői árak mérséklődését eredményezte. A Nemzetközi Valutaalap által vezetett, minden fontosabb alapanyagot tartalmazó árindex¹¹ átlagosan 22%-kal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál. Ezen belül a visszafogottabb ipari kereslet miatt – és részben a kínai gazdasági folyamatokkal összefüggésben – az ipari alap- és nyersanyagokat tartalmazó árindex 17, az energiahordozóké 32%-kal visszaesett.

2016 elején az Európában irányadó **Brent** ára – több mint másfél évig tartó erőteljes esés következtében – közel 13 éves mélypontra (26,01 dollár/hordó) süllyedt, ezt követően viszont emelkedett. A kőolaj világpiacán alapvetően a túlkínálat határozta meg a folyamatokat. A Brent típusú kőolaj világpiaci ára 2016 január–júniusában jóval alacsonyabb szinten mozgott az egy évvel korábbinál: az átlagárfolyam 39,80 dollár volt, ami 31%-os csökkenést jelent. A félév utolsó napján 48,05 dollárt adtak egy hordó „fekete aranyért”, az egy évvel korábbinál 20%-kal kevesebbet.

Az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Szervezete (FAO) **globális élelmiszerár-index**¹² értéke 2016 első hat hónapjában átlagosan 10%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Az év elején az élelmiszerek árszínvonala több mint öt éves mélypontra került.

¹¹ IMF Primary Commodity Price Index.

¹² A FAO az élelmiszerár-indexen belül alindexeket tesz közzé a gabonafélék, az olajok, a cukor, a tejtermékek, valamint a hűskészítmények árváltozásáról. Az indexeket 55 nyersanyag áralakulása alapján állítják össze és havonta jelentetik meg.

Az alindexek közül a cukor és az olajok ára emelkedett (15, illetve 1,7%-kal), a gabonaféléké, a húskészítményeké és a tejtermékeké csökkent (10, 14, illetve 22%-kal).

Külkereskedelem

A **külkereskedelmi termékforgalomban 2016 I. félévében** – az első becslés szerint – a kivitel értéke 46,7 milliárd euró volt, 3,5%-kal több, mint 2015. január–júniusban. A behozatal értéke 41,4 milliárd eurót tett ki, 1,5%-kal felülmúlta az egy évvel korábit. 2016. I. negyedévben a behozatal növekedési üteme meghaladta a kivitelét, ugyanakkor a II. negyedévben az exportnövekedés gyorsult, az importbővülés lassult, aminek eredményeképpen a kivitel bővülési üteme nemcsak az április–júniusi időszakot, hanem az I. félév egészét tekintve is nagyobb volt, mint a behozatalé. Külkereskedelmünk a január–júniusi időszakot korábban nem tapasztalt, 5,3 milliárd eurós többlettel zárta, az egyenleg az egy évvel ezelőttihez képest 997 millió euróval javult.

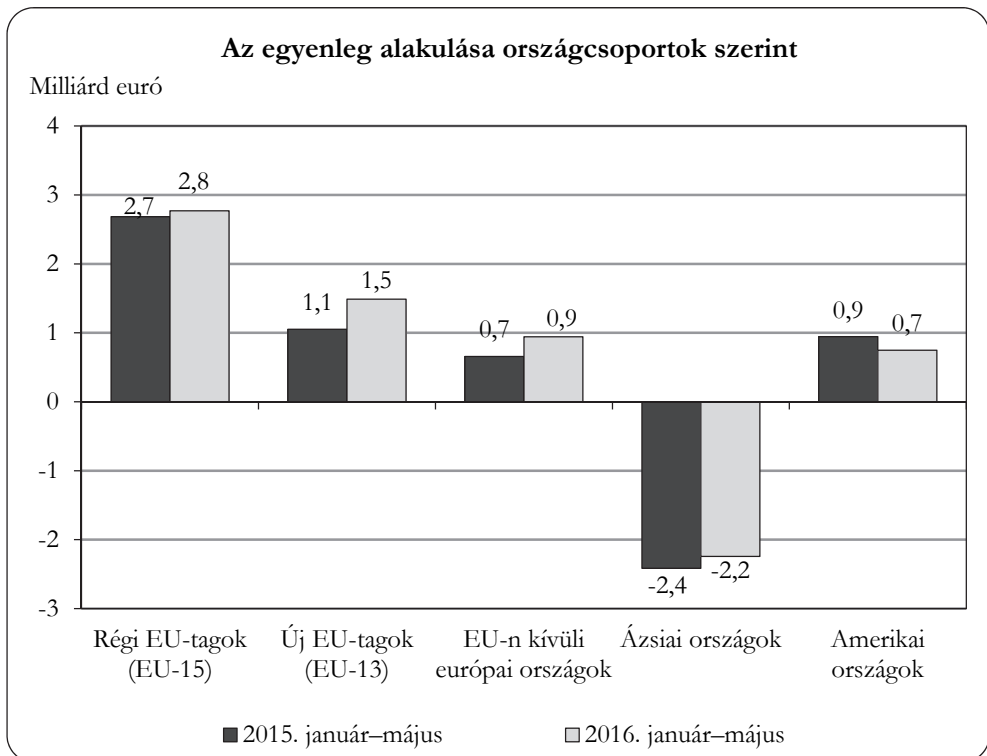
Júniusban – szintén az első becslés szerint – az export értéke 5,0, az importé 1,3%-kal nőtt a tizenkét hónappal korábbihoz képest. Az év hatodik hónapjában az aktívum rekordmértékű, 1,1 milliárd euró volt, az egyenleg az egy évvel korábbihoz mérten 302 millió euróval kedvezőbbé vált. (1 milliárd eurót elérő többletet ezt megelőzően mindössze egyszer, az I. félév bázisának részét képező 2015 márciusában tapasztaltunk, amikor is a kivitel értéke 1,01 milliárd euróval meghaladta a behozatalát.)

A részletesen feldolgozott, **január–májusi** adatok szerint a külkereskedelmi termékforgalom **volumene** az exportban 5,4, az importban 6,3%-kal bővült 2015 azonos időszakához viszonyítva. (A kivitel értéke az első öt hónapban 38,3 milliárd, a behozatalé 34,1 milliárd euró volt.)

2016. január–májusban a forgalom **forintban mért árszínvonala** mérséklődött a 2015. azonos időszakéhoz képest: a kivitelben 0,3, a behozatalban 2,7%-kal. Az import árszínvonalának az exportét meghaladó mértékű csökkenése hatására a **cserearány** kedvezőbbé vált, a javulás mértéke 2,5% volt. (Az időszakon belül a cserearány a március–májusi időszak valamennyi hónapjában közel 3%-kal javult az egy évvel korábbihoz viszonyítva.) A **forint** az első öt hónapot tekintve az euróhoz képest 1,9, a dollárhoz viszonyítva 2,0%-kal leértékelődött a tavaly ilyenkoréhoz képest. Miután a kereskedelem forintárszínvonala a forintgyengülés ellenére is mérséklődött, így a külkereskedelem **devizaárszintje** csökkent.

Az első öt havi adatok alapján exportunknak valamivel több mint négyötödét, importunknak közel ugyanekkora részét az **Európai Unió tagországai**val bonyolítottuk le. Ebben a viszonylatban a kivitel euróértéke 5,0, a behozatalé 3,7%-kal bővült a 2015. január–májusig képest. A tagországokkal folytatott külkereskedelmünkben 4,3 milliárd eurós aktívum keletkezett az első öt hónap során, 524 millió euróval több, mint egy évvel azelőtt. Az összes termékforgalom 58%-át a régi tagállamokkal (EU-15) bonyolítottuk le, ebben a viszonylatban külkereskedelmünk euróértéke 4–5%-kal nőtt. Az országcsoporttal folytatott kereskedelem mérlege 86 millió eurós javulást követően 2,8 milliárd eurós többletet mutat. A 2004-ben, illetve azóta csatlakozott, összességében 13 tagállammal (EU-13) megvalósult kereskedelemben az export értéknövekedése számottevően meghaladta az importét (6,8, illetve 1,6%). Ennek hatására az aktívum 438 millió euróval nőtt, és 1,5 milliárd eurót tett ki az év első öt hónapjában.

4. ábra

Az **Európai Unión kívüli országokkal** folytatott kereskedelmünk euróértéke csökkent a megelőző év első öt hónapjához képest: a kivitelé 3,6, a behozatalé 5,7%-kal. Az egyenleg ugyanakkor ebben a fő relációban is javult, a 81 millió eurót kitevő passzívum

171 millió euróval kevesebb az egy évvel korábbinál. A mérlegjavulás legnagyobb részét az Európai Unión kívüli európai országokkal lebonyolított áruforgalom alakulásával magyarázható, amelynek egyenlege – a behozatal 16%-os visszaesésével összefüggésben – 286 millió euróval vált kedvezőbbé. Az ázsiai országok viszonylatában szintén javult a mérleg, amiben az import 1,9%-os mérséklődése, valamint az export 4,5%-os bővülése lényegében ugyanakkora szerepet játszott. A deficit e folyamatok hatására 172 millió euróval csökkent és 2,2 milliárd eurót tett ki az első öt hónapban. Ugyanakkor az amerikai országokkal folytatott kereskedelem egyenlege romlott, az aktívum 196 millió euróval elmaradt az egy évvel korábitól. Mindkét forgalmi irány változása az egyenlegromlás irányába hatott, közülük a kivitel euróértékének 8,6%-os csökkenése jelentősebb tényezőnek bizonyult, mint a behozatal 3,5%-os növekedése.

2. tábla

**A külkereskedelmi termékforgalom alakulása országcsoportok szerint,
2016. január–május**

(%)

Országcsoport	Kivitel			Behozatal		
	volumen- index	érték- index ^{a)}	megoszlás ^{a)}	volumen- index	érték- index ^{a)}	megoszlás ^{a)}
	2015. január– május=100,0			2015. január– május=100,0		
Európai Unió (EU-28)	107,3	105,0	80,5	107,0	103,7	77,9
Régi tagállamok (EU-15)	105,7	104,3	58,1	107,1	104,5	57,1
Új tagállamok (EU-13)	111,7	106,8	22,5	106,4	101,6	20,8
EU-n kívüli országok	98,6	96,4	19,5	104,0	94,3	22,1
ebből:						
EU-n kívüli európai országok	..	96,3	8,2	..	84,4	6,5
Ázsiai országok	..	104,5	5,3	..	98,1	12,6
Amerikai országok	..	91,4	4,5	..	103,5	2,9
Összesen	105,4	103,2	100,0	106,3	101,5	100,0

^{a)} Euró adatokból számítva.

A külkereskedelmünk több mint felét kitevő **gépek és szállítóeszközök** változatlan áron számított exportja 5,5, importja 4,0%-kal meghaladta a 2015. január–májusit. Exportban a legnagyobb forgalmú árucsoport a közúti járművek voltak, 6,9 milliárd eurós – a teljes exportból 15%-kal részesedő – kivitelük 3,9%-kal nőtt folyó áron számítva az előző év azonos időszakhoz képest. A kereskedelemnek mindkét irányban 13%-át kitevő, és ezzel az importban a legfontosabb, az exportban pedig a második legjelentősebb árucsoportnak, a villamos gép, készülék és műszernek a forgalma behozatalban 6,0, kivitelben 5,4%-kal nagyobb lett. Az energiafejlesztő gépek és berendezések kivitele,

valamint a közúti járművek behozatala egyaránt 3,7 milliárd euró értékű volt az első öt hónap során, 7,4, illetve 11%-kal több az egy évvel korábbiaknál. A híradás-technikai, hangrögzítő és -lejátszó készülékek kivitele 9,3%-kal bővült, ezen belül az EU-ba irányuló kiszállítások euróértéke 17%-kal több, a harmadik országokba feladottaké ezzel szemben 27%-kal kevesebb lett. Az EU-n kívüli országokba irányuló, összességében 4,3 milliárd euró értékű gépexportunkra tapasztalt 4,5%-os volumencsökkenés legfontosabb tényezőjét éppen ezen árucsoport kivitelének visszaesése jelentette.

A külkereskedelmi forgalom valamivel több mint egyharmadát jelentő **feldolgozott termékek** esetében a kivitel volumene 7,3, a behozatalé 9,7%-kal bővült 2015 első öt hónapjához képest, ezek a növekedési ütemek a legnagyobbak az áru főcsoportok közül. Az áru főcsoporton belül a legnagyobb forgalmú árucsoportból, a gyógyszer és gyógyszerészeti termékekből 6–7%-kal csökkent a forgalom euróértéke a 2015. január–májusihoz képest. Ugyanakkor jelentős növekedés következett be az egyéb feldolgozott termékek forgalmában (mindkét irányban 12%), valamint az egyéb fémtermékeket illetően, amelyek exportja 6,5, importja 8,0%-kal lett nagyobb. E két árucsoport az összes áru forgalomból (valamennyi áru főcsoport mindkét irányú forgalmának összegéből) 3,0%-kal részesedik, amellyel a feldolgozott termékek fontos termékcsoportjainak számítanak. A szakmai, tudományos ellenőrző műszerek nemzetközi adásvételében az exportunk euróértéke 12, az importé 18%-kal haladta meg a 2015. január–májusit.

Az év első öt hónapjában az **élelmiszerek, italok, dohánytermékek** exportvolumene nem változott, az importé 4,7%-kal nőtt 2015 azonos időszakához képest. Ezen belül a legnagyobb értékű exportot a gabona és gabonakészítményekből bonyolítottuk le, annak ellenére, hogy forgalmuk 17%-kal – az ide tartozó árucsoportok közül a legnagyobb mértékben – elmaradt a 2015. január–májusitól. Importban a zöldségfélék és gyümölcsökből valósult meg a legjelentősebb értékű árumozgás, euróértéke 7,4%-kal meghaladta a tavaly ilyenkorit.

Az **energiahordozók** volumene a behozatalban 2,9, a kivitelben 5,1%-kal bővült a 2015. január–májusihoz viszonyítva. Az áru főcsoport kereskedelmének árszínvonalára számottevően csökkent, a forintárindex a behozatalban 28, a kivitelben 21%-os visszaesés történt. Az energiahordozó-kereskedelem forintárszintje immár negyedik éve csökken, az árszínvonal január–májusban a behozatal esetében 49, a kivitel vonatkozásában 43%-kal alacsonyabb volt a 2012 azonos időszakánál. Az áru főcsoport első öthavi kereskedelmét illetően bekövetkezett árváltozás, nevezetesen az import exportnál nagyobb mértékű árcsökkenése már önmagában is a cserearány javulásának irányába hatott, amit tovább erősített külkereskedelmünk azon adottsága, hogy az energiahordozók a behozatalunkból lényegesen nagyobb arányban részesednek, mint a kivitelünkéből (5,7, illetve 1,9%), így

árszínvonaluk változása jobban befolyásolja a teljes import árváltozását, mint az exportét. A kereskedelem mindkét irányában a legjelentősebb energiahordozó árucsoport, a kőolaj és kőolajtermék forgalma – euróadatokból számítva – az importban 31, az exportban 18%-kal csökkent. A természetes és mesterséges gáz behozatala negyedével elmaradt a 2015. első öt havitól.

3. tábla

**A külkereskedelmi termékforgalom alakulása árucsoportok szerint,
2016. január–május**

(%)

Árucsoport	Kivitel			Behozatal		
	volumen- index	értékindex ^{a)}	megoszlás ^{a)}	volumen- index	értékindex ^{a)}	megoszlás ^{a)}
	2015. január– május=100,0			2015. január– május=100,0		
Élelmiszerek, italok, dohány	100,0	98,8	6,9	104,7	104,2	5,3
Nyersanyagok	96,6	94,1	2,2	103,6	98,2	2,1
Energiahordozók	105,1	81,3	1,9	102,9	73,2	5,7
Feldolgozott termékek	107,3	103,9	31,6	109,7	105,7	37,1
Gépek és szállítóeszközök	105,5	104,8	57,4	104,0	102,8	49,8
Összesen	105,4	103,2	100,0	106,3	101,5	100,0

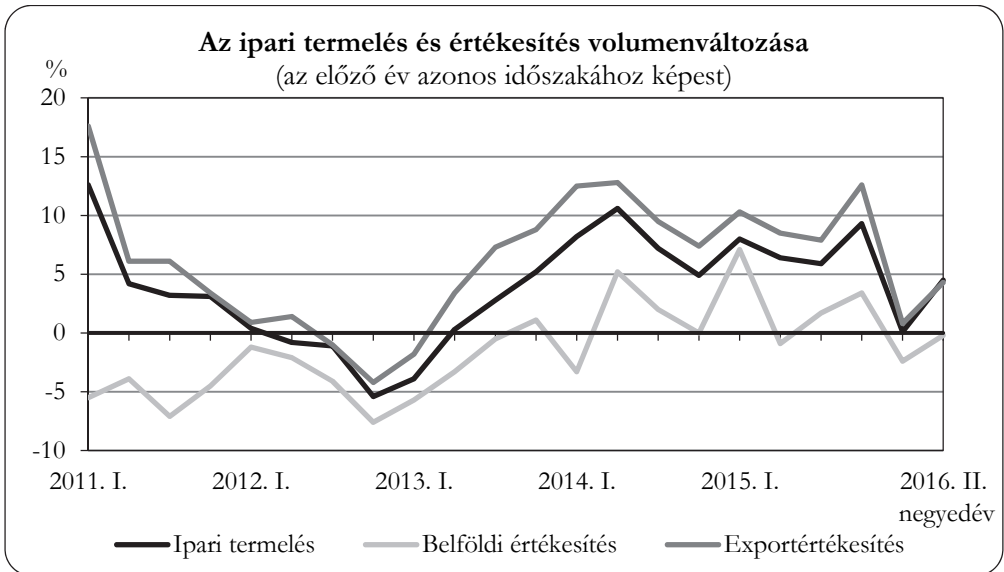
^{a)} Euróadatokból számítva.

Ágazati teljesítmények

Ipar

Kéthónapnyi növekedést követően **2016 júniusában** az ipari termelés¹³ volumene 0,3%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest. (A munkanaphatástól megisztított index értéke megegyezett a kiigazítatlannal.) A belföldi és az exportértékesítés egyaránt csökkent: 4,1, illetve 0,9%-kal. Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a feldolgozóipari termelés volumene 0,2, az energiaiparé 1,2%-kal emelkedett, a csekély súlyú bányászaté 5,3%-kal csökkent 2015 júniusához képest. A feldolgozóipari alágak többségében többet termeltek, közülük az elektronikai iparban 11, a járműgyártásban 3,2%-kal nőtt a volumen. Az előző hónaphoz képest a júniusi ipari kibocsátás – a szezonális és munkanaphatással kiigazított adat szerint – 2,4%-kal mérséklődött.

5. ábra

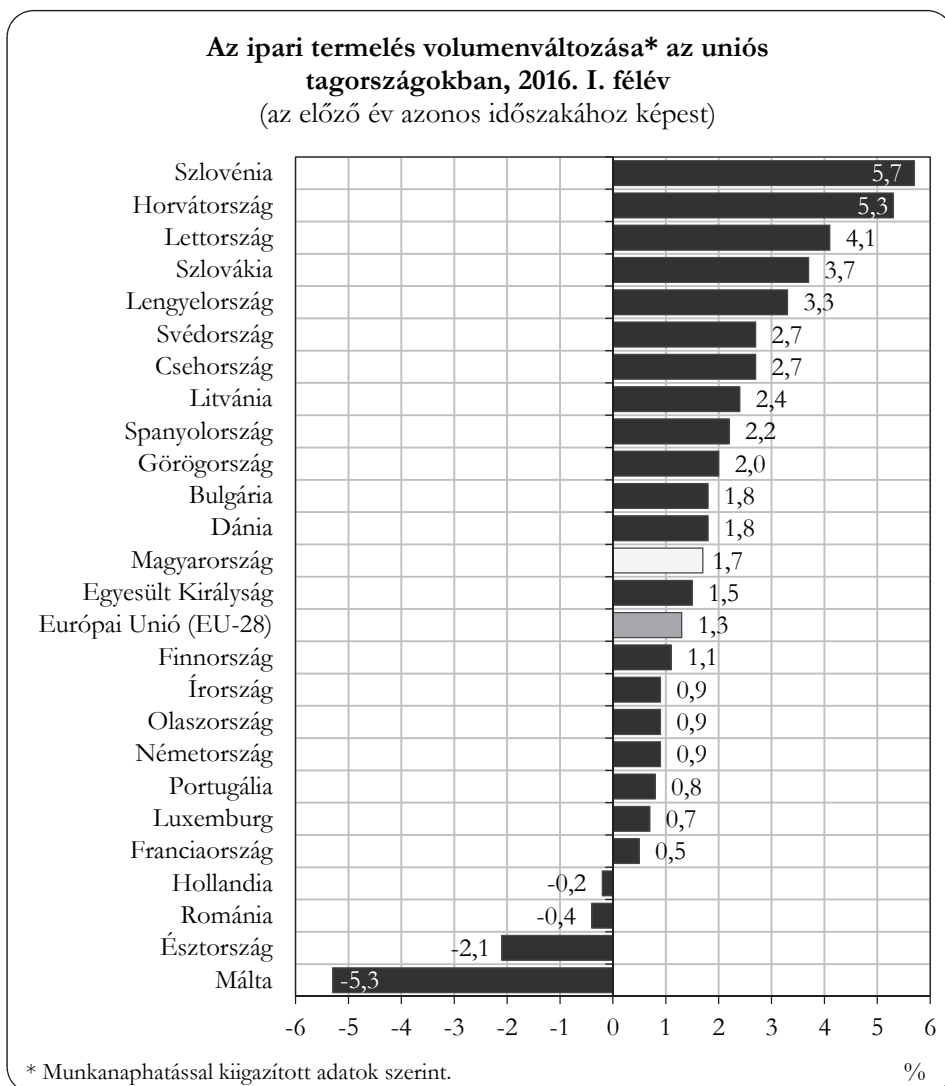

2016 I. félévében az ipari termelés volumene – hullámzó teljesítmény mellett – 2,3%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A bővülés forrása alapvetően a külső kereslet élénkülése volt: az összes értékesítés közel kétharmadát adó exporteladások volumene 2,6%-kal nőtt, a több mint egyharmadát adó belföldi eladásoké 1,4%-kal csökkent.

¹³ Az ipar összesen adata a teljes iparra, a többi adat a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körére vonatkozik.

Uniói összehasonlításban¹⁴ hazánk ipari kibocsátásának volumenbővülése (1,7%) 2016 I. félévében az uniós ipari átlagnál (1,3%) nagyobb mértékű volt. A régiós versenytársak közül az ipari termelés Szlovákiában (3,7%), Lengyelországban (3,3%) és Csehországban (2,7%) az uniós átlagot meghaladóan nőtt, Romániában 0,4%-kal mérséklődött. A hazánk legfontosabb gazdasági partnerének számító Németországban – az uniós átlagtól elmaradó mértékben – 0,9%-kal többet termeltek.

6. ábra

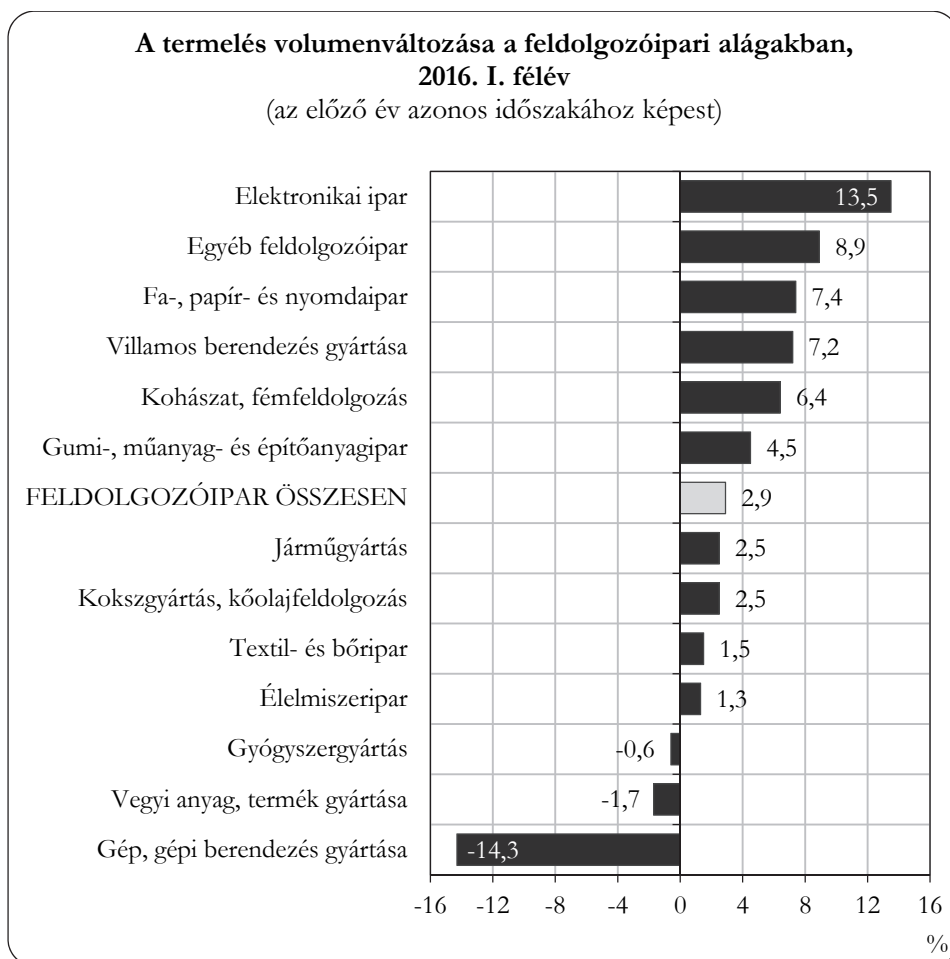
¹⁴ Munkanaphatással kiigazított adatok. Forrás: az Eurostat adatbázisa.

2016 I. félévében az ipari nemzetgazdasági ágak közül a termelés több mint kilenczidedét adó **feldolgozóiparban** 2,9, az **energiaiparban** 1,9%-kal nőtt, a kis súlyt képviselő **bányászatban** ugyanakkor 27%-kal csökkent a termelés volumene.

2016 első hat hónapjában a kibocsátás tíz feldolgozóipari ágban emelkedett, a legnagyobb mértékben (14%) a szinte teljes egészében külföldre termelő **elektronikai iparban**. Az ág két legnagyobb alágazata közül a jelentősebb, az elektronikus fogyasztási cikkek gyártása 17, a kisebbik, a híradás-technikai berendezés gyártása 10%-kal nőtt. Szintén a feldolgozóipari átlagot meghaladó mértékben bővült az **egyéb feldolgozóipar** (8,9%), a **fa-, papír- és nyomdaipar** (7,4%), a **villamos berendezés gyártása** (7,2%), a **kohászat, fémfeldolgozás** (6,4%), valamint a **gumi-, műanyag- és építőanyagipar** (4,5%). A legnagyobb súlyú (31%) alágnak számító **járműgyártás** termelése 2,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A két meghatározó alágazat közül a közúti gépjármű gyártása 3,9%-kal visszaesett, a közúti jármű alkatrészeinek gyártása ugyanakkor 11%-kal nőtt. A termelés egytizedét adó **élelmiszeripar** (élelmiszer, ital, dohánytermék) kibocsátása 1,3, ezen belül a legnagyobb alágazatnak számító húsiparé 3,2%-kal emelkedett. Az élelmiszeripari termékek iránti belső kereslet 0,9%-kal nagyobb lett, a külső kereslet lényegében stagnált (–0,1%).

Három feldolgozóipari ág termelése 2016 január–júniusában csökkent, a legnagyobb mértékben (14%) a **gép, gépi berendezés gyártása**, elsősorban a motor, turbina gyártásának jelentős visszaesése következtében. Szintén mérséklődött a kibocsátás a **vegyi anyag, termék gyártásában** (1,7%) és a **gyógyszergyártásban** (0,6%).

7. ábra

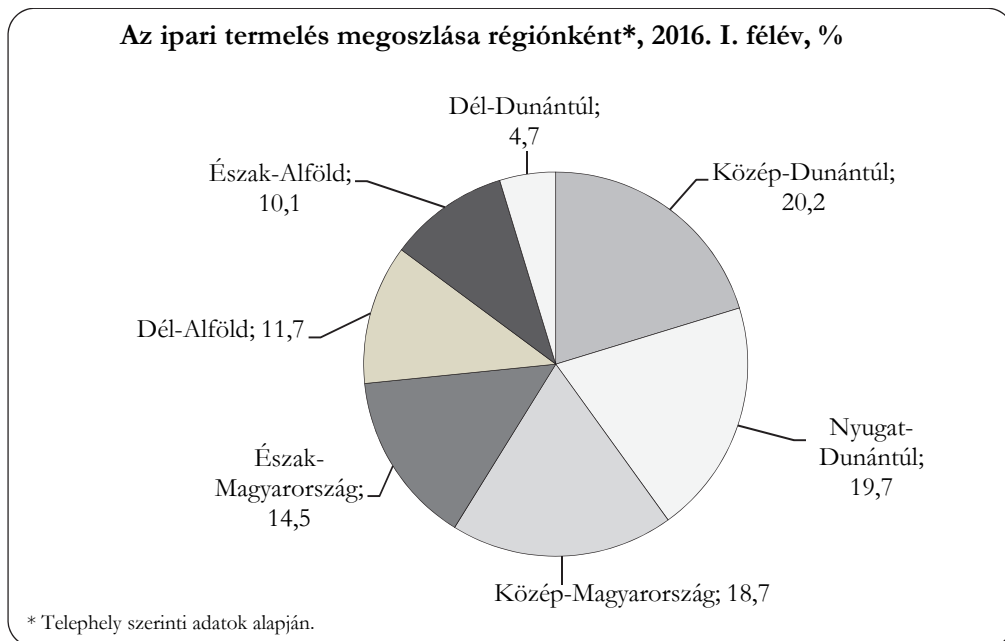
2016 I. félévében a **létszám-kategóriák szerint képzett vállalatcsoportok** esetében – a kisvállalkozások kivételével – bővült a termelés volumene. A kibocsátás közel háromnegyedét adó, erősen exportorientált **nagyvállalatok** (legalább 250 fő) termelése 3,1%-kal meghaladta az egy évvel korábit. A **közepes** méretű vállalkozások (50–249 fő) kibocsátása 6,4%-kal emelkedett, mindkét értékesítési irányban nőttek az eladások. Az elsősorban hazai piacra termelő **kisvállalkozások** (5–49 fő) termelése 8,8%-kal elmaradt az egy évvel korábitól.

A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében az **egy alkalmazásban állóra számított termelés** 2016 első hat hónapjában 0,2%-kal mérséklődött az egy évvel

korábbihoz képest. A termelékenység romlása 2,9%-os létszámemelkedés mellett következett be.

Az előző év azonos időszakához képest 2016 első hat hónapjában az ipari termelés két régióban¹⁵ – Nyugat-Dunántúlon (3,6%) és Közép-Magyarországon (2,3%) – csökkent, a többi öt régióban a kibocsátás 0,7 és 17% közötti mértékben nőtt, a legnagyobb mértékben a kis súlyú Dél-Dunántúlon.

8. ábra

2016 júniusában a megfigyelt feldolgozóipari ágazatok **új rendeléseinek** volumene 2,6%-kal csökkent, ezen belül az új belföldi rendeléseké 1,9%-kal nőtt, az új exportrendeléseké viszont 3,3%-kal visszaesett az előző év azonos időszakához képest. A járműgyártás új rendelései 1,9%-kal mérséklődtek, a dinamikusan bővülő elektronikai iparé 10%-kal növekedtek. Az összes **rendelésállomány** volumene június végén 5,0%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A két legtöbbet termelő alág közül a járműgyártás rendelésállománya gyakorlatilag nem változott (-0,1%), az elektronikai iparé 9,8%-kal nőtt a 2015. júniusához viszonyítva.

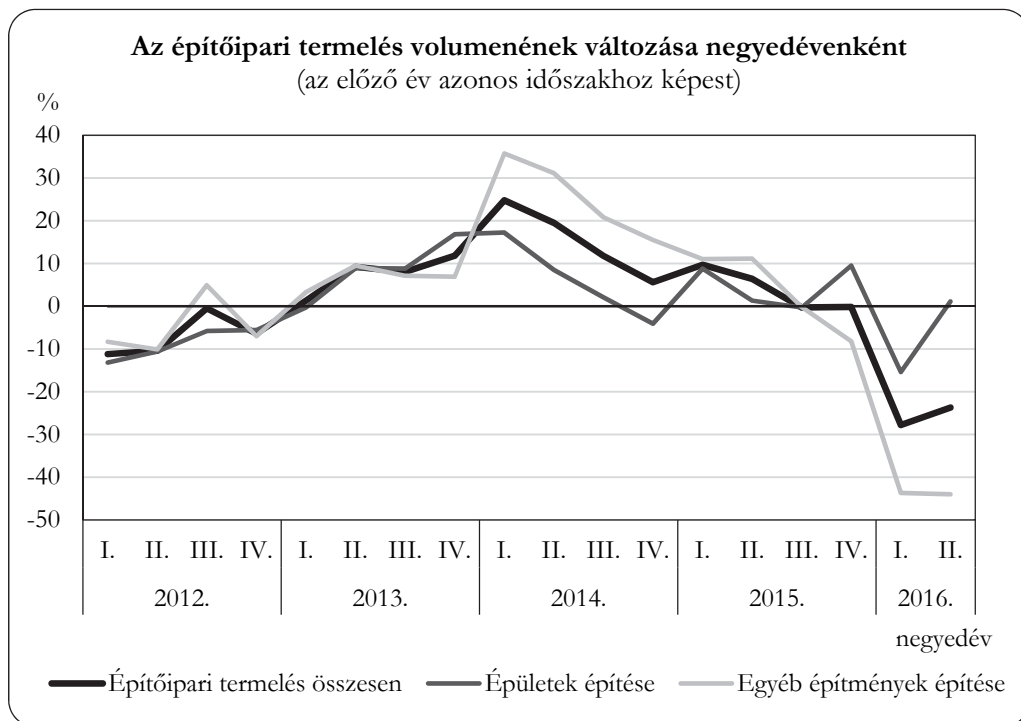
¹⁵ Telephely szerinti adatok alapján.

Építőipar

A 2013 februárjában bekövetkezett pozitív fordulat után az **építőipari termelés** volumene 2015-ben 3,0%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, azonban az év második felében már nem érte el a korábbi szintet. **2016 I. félévében** átlagosan 25%-kal esett vissza a termelés volumene, ami az uniós forrásból végzett munkák 2015 végi befejeződésével függött össze.

2016. júniusban a változatlan áron számolt termelés 16%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A két **építményfőcsoport** termelése eltérően változott: az **épületek építése** 7,4%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, ami nagyrészt ipari épületek építésének, kisebb részt oktatási épületek, illetve sportlétesítmény-építések eredménye. Az egyéb építmények építésének volumene ezzel szemben 37%-kal csökkent, elsősorban az uniós forrásból végzett munkák 2015. végi befejeződése miatt. A legnagyobb mértékben júniusban is az út- és vasút-, illetve közműépítő vállalkozások termelése maradt el az előző év azonos időszakától.

9. ábra

Összességében 2016 I. félévében az épületek építésének volumene 6,4, az egyéb építményeké 44%-kal visszaesett a 2015. I. félévihez képest.

Az **előző hónaphoz képest** a szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint a termelés volumene júniusban 7,5%-kal emelkedett.

Az **építőipari vállalkozások új szerződéskötései** idén – január és április kivételével – bővültek, volumenük **júniusban** 13%-kal magasabb volt az egy évvel korábbinál. **Január–júniusban** összességében 8,4%-kal nagyobb volumenű új szerződést kötöttek a vállalkozások, mint az előző év azonos időszakában. Az épületek építésére 9,2, az egyéb építmények építésére 7,9%-kal nagyobb volumenű szerződést kötöttek, mint 2015 I. félévében. Az épületeknél az ipari épületek mellett oktatási, illetve lakóépületekre kötött szerződések járultak hozzá a növekedéshez, míg az egyéb építményeknél az útépítésre kötött szerződések voltak meghatározók.

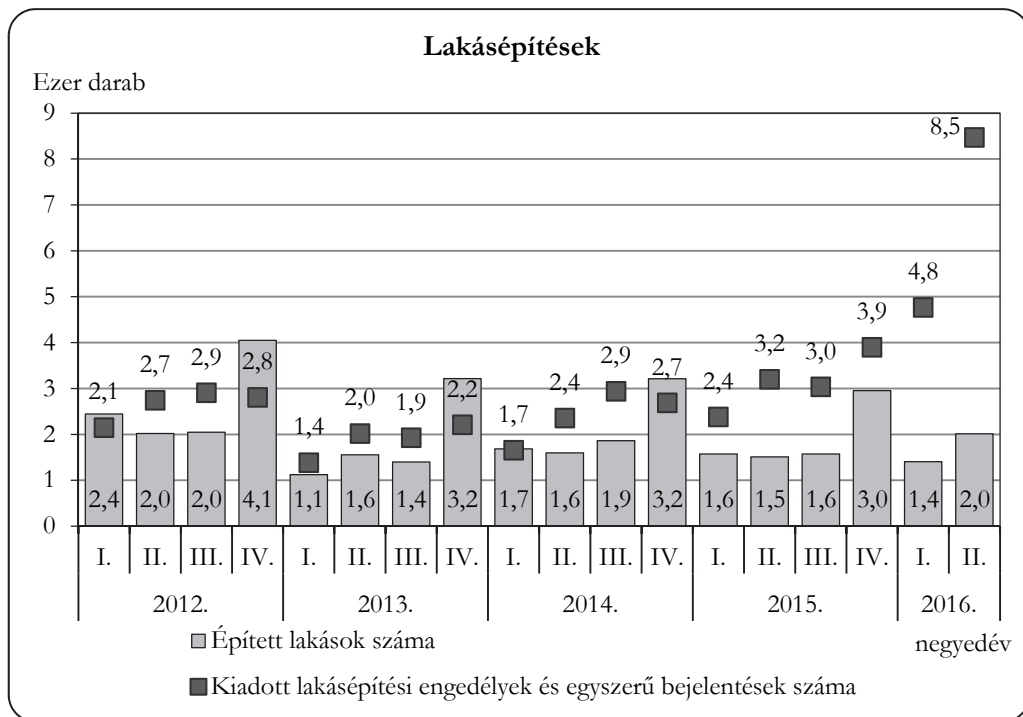
A június végi **szerződésállomány** volumene 15%-kal meghaladta az előző évi alacsony bázist. Az épületek építésének rendelésállománya 60%-kal magasabb volt, ezzel párhuzamosan a kiadott lakásépítési engedélyek és az új lakóépületek építésére vonatkozó egyszerű bejelentések együttes száma több mint duplájára nőtt. Az egyéb építmények hó végi rendelésállománya ezzel szemben 1,3%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

Az **építőipar termelői árai** az I. félévben 2,7%-kal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest. Az épületek építése ágazatban 3,8, az egyéb építmények építése ágazatban 1,7, a legnagyobb súlyú, speciális szaképítés ágazatban 2,9%-kal nőttek az árak. Az I. negyedévben átlagosan 2,5, a II.-ban 2,9%-kal emelkedtek az árak. Utóbbi időszakban az egyes építményalcsoportokban az áremelkedés 1,7 és 3,4% között szóródott.

Lakásépítés és lakáspiac

2016 I. félévében 3420 **új lakás épült fel**, 11%-kal több, mint egy évvel korábban, összefüggésben a lakáspiac élénkítését célzó intézkedésekkel. Az épített lakások száma a megyei jogú városokban 36, a többi városban 13, Budapesten 9%-kal nőtt, miközben a községekben 21%-kal csökkent. A hatóságok által **kiadott lakásépítési engedélyek** és az új lakóépületek építésére vonatkozó egyszerű bejelentések együttes száma 13 236 volt, közel két és félszerese a 2015. I. félévinek. Az építési kedv minden régióban jelentősen emelkedett, leginkább a Dél-Dunántúlon (itt több mint ötszöröse volt az egy évvel korábbinak).

10. ábra

Az **építetők** közül teret nyertek a vállalkozások: a **természetes személyek** által épített lakások aránya egy év alatt 57-ről 46%-ra csökkent, a **vállalkozások** által építetteké 43-ról 54%-ra emelkedett. Az újonnan épített lakások között mérséklődött a **családi házban** épült lakások aránya (54-ről 43%-ra). Ezzel szemben a **többszintes, többlakásos** épületekben használatba vett lakások aránya 35-ről 46%-ra emelkedett.

Az I. félévben használatba vett lakások **átlagos alapterülete** 92 m² volt, 7 m²-rel kevesebb, mint egy évvel korábban.

2016. január–júniusban 860 **lakás szűnt meg**, 27%-kal több az egy évvel korábbinál. A legtöbb lakás a kisebb városokban és a megyei jogú városokban szűnt meg, legtöbbször avulás következtében.

Az **ingatlanforgalom** a gazdasági válságot követő évek csökkenő tendenciája után – az alacsony bázishoz képest – 2014-ben 28, 2015-ben 18%-kal bővült. A lakáspiaci forgalom bővülése 2016 I. negyedévében is folytatódott: a megelőző év ugyanezen időpontjában összesített, hasonló feldolgozottsági szintű beérkezéshez viszonyított előzetes adatok alapján 22%-kal több lakás cserélt gazdát, mint egy évvel korábban.

Az elmúlt években a **lakásárak** eltérő ütemben emelkedtek az ország különböző területein, ez fokozta az ingatlanpiac területi egyenlőtlenségeit. Kiugró mértékű drágulás jellemző Budapestre, ahol 2016 I. negyedévében már reálértéken is közelítik az árak a válság előtti, 2008. évi szintet.

A **használt lakások átlagos ára** 2016 I. negyedévében – részben a 2015 végén bejelentett lakáspiaci intézkedések hatására – 5,6%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Ez 2007 óta a legnagyobb mértékű áremelkedés a használtlakás-piacon.

Az **újlakás-piacon** 2016 I. negyedévében 4,7%-os áremelkedést regisztráltunk, azonban az árak növekedését ebben a szegmensben nem kísérte a kínálat bővülése.

Kiskereskedelem

A **kiskereskedelmi üzletek forgalmának** bővülése 2016 I. félévében is folytatódott. Az eladások volumene **2016 júniusában** 5,7, **január–júniusban** 5,3%-kal nőtt, a naptárhatástól megtisztított adatok szerint 5,7, illetve 5,2%-kal. Júniusban az előző hónapoz képest – a szezonális és naptárhatástól megtisztított index szerint – az üzletek forgalma 0,6%-kal emelkedett.

Az **élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek** értékesítésének volumene 2016 I. félévében 2,9%-kal meghaladta az előző év azonos időszakit. Ezen belül a forgalom több mint háromnegyedét lebonyolító vegyes termékkörű üzleteké (hiper- és szupermarketeké, vegyesboltoké) 2,8, az élelmiszer-, ital-, dohányáruszaküzleteké 3,1%-kal emelkedett.

A **nem élelmiszertermékeket forgalmazó kiskereskedelmi egységek** esetében január–júniusban 8,4%-os forgalomművekedést mértünk az egy évvel korábbihoz képest. Ezen belül növekedtek az eladások a textil-, ruházati és lábbeliüzletek (13%), a forgalom negyedét adó bútor-, műszakcikküzletek (8,4%), a gyógyszer-, gyógyászati termék-, illatszerüzletek (5,4%), a könyv-, számítástechnika- és egyébiparcikk-üzletek (4,9%) és az iparcikk jellegű vegyes üzletek (1,2%) körében. Mérséklődött viszont a használtcikküzletek forgalma (–0,6%). A termékek széles körére kiterjedő, bár az összforgalom mindössze 3,0%-át adó csomagküldő és internetes kiskereskedelemben a forgalom 29%-kal emelkedett.

Az **üzemanyag-kiskereskedelem** növekedése 2016 I. félévében folytatódott: a benzinkutaknál 5,7%-kal emelkedett a forgalom. Ebben szerepet játszott a járműüzemanyagok fogyasztói árának 11%-os csökkenése is.

4. tábla

A kiskereskedelmi üzletek forgalmának alakulása, 2016. I. félév

(%)

Megnevezés	Megoszlás	Volumenváltozás az előző év azonos időszakához képest
Élelmiszer jellegű vegyes	37,1	+2,8
Élelmiszer-, ital-, dohányáru	10,9	+3,1
Élelmiszer és élelmiszer jellegű vegyes összesen	48,1	+2,9
Iparcikk jellegű vegyes	3,3	+1,2
Textil-, ruházati és lábbeli	5,9	+13,1
Bútor-, műszacikk	9,7	+8,4
Könyv-, számítástechnika-, és egyébiparcikk	7,6	+4,9
Gyógyszer-, gyógyászatitermék-, illatszer	6,7	+5,4
Használatcikk	0,5	-0,6
Csomagküldő és internet	3,0	+29,4
Nem élelmiszertermék jellegű összesen	36,6	+8,4
Üzemanyag	15,4	+5,7
Kiskereskedelem összesen	100,0	+5,3

A kiskereskedelmen kívül számba vett **gépjármű- és járműalkatrész-üzletek** eladási volumene – a 2015. I. félévi mérséklődést követően – 2016 első hat hónapjában 6,4%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest.

Az **Európai Unióban (EU-28)** – az Eurostat munkanaphatástól megtisztított adatai szerint – a kiskereskedelmi forgalom volumene a 2015. január–júniusi 3,2%-os emelkedés után 2016. január–júniusban kisebb ütemben, átlagosan 2,7%-kal növekedett az előző év azonos időszakához mérten. A rendelkezésre álló adatok szerint egyedül Belgiumban mértek csökkenést (2,4%), a legnagyobb mértékű bővülés (17%) Romániában volt.

Turizmus, vendéglátás

2016 I. félévében a kereskedelmi szálláshelyeken 4,7 millió vendég szállt meg összesen 11 millió vendégéjszakára. A vendégek száma 4,8, a vendégéjszakáké 4,5%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest.

Az év első hat hónapjában 2,2 millió **külföldi vendég** 5,7 millió vendégéjszakát töltött el a kereskedelmi szálláshelyeken. A vendégek száma 4,7, a vendégéjszakáké 3,4%-kal emelkedett a megelőző év azonos időszakához képest. Az I. félévben regisztrált vendégéjszakák száma alapján vizsgálva a legjelentősebb küldő ország továbbra is Németország, amely a teljes külföldi kereslet 14%-át adta. A következő öt ország együttesen a forgalom háromtizedét fedte le. Ezen országok közül jelentős, 13%-os forgalombővülést mértünk Csehország esetében, és az Egyesült Államokból, illetve az Egyesült Királyságból hazánkba érkezők által eltöltött vendégéjszakák száma is nőtt, 4,0, illetve 7,3%-kal. Ausztria esetében stagnált, Németország és Olaszország viszonylatában pedig gyengült a vendégforgalom: az utóbbi két országból érkező vendégek 4,3, illetve 11%-kal kevesebb éjszakát töltöttek el a hazai szálláshelyeken, mint egy évvel korábban.

A kereskedelmi szálláshelyekre 2016 I. félévében 2,4 millió **belföldi vendég** érkezett, 4,9%-kal több, mint egy évvel korábban. Az általuk eltöltött éjszakák száma 5,3 millió volt, ami 5,6%-kal meghaladta egy évvel korábbit. 2016 júniusában az összes működő szálláshely mintegy héttizedében volt rá mód, hogy a vendégek Széchenyi Pihenőkártyával rendezzék számlájukat. 2016 I. félévében a belföldi vendégek összesen 7,5 milliárd forint értékben fizettek ezzel a fizetőeszközzel, ami folyó áron 6,9%-kal több, mint tavaly ilyenkor.

A kilenc **turisztikai régió** mindegyikében nőtt a vendégéjszakában mért vendégforgalom. A bővülés mértéke a kis súlyú Tisza-tó esetében kiemelkedően magas (14%), de a Balaton és Észak-Alföld esetében is jelentős (9,2, illetve 7,7%) volt.

A vendégéjszakában mért forgalom valamivel több mint nyolctizedét adó **szállodák** szobakihasználtsága 2016 I. félévében átlagosan 50,6% volt, 1,6 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban. A szállodai szobaárak 3,8%-kal meghaladták az egy évvel korábbi szintet, így az egy kiadható szállodai szobára jutó szállásdíjbevétele (REVPAR) 7,2%-kal nőtt.

A **kereskedelmi szálláshelyek** 2016 első hat hónapjában összesen 168,5 milliárd forint bruttó **árbevétel** realizáltak, folyó áron 6,6%-kal többet, mint egy évvel korábban. A bevételek közel hattizede a szállásdíjából származott, értékük 8,4%-kal nagyobb volt az egy évvel korábbinál. Az összes bevétel 21%-át adó vendéglátási bevételek 1,7, a közel ugyanilyen súlyú egyéb bevételek 6,7%-kal meghaladták az előző évi szintet.

2016 január–júniusában a **vendéglátóhelyek** eladási forgalma – a kereskedelmi szálláshelyek vendéglátó egységeinek forgalmával együtt – összesen 471 milliárd forint volt, ennek 88%-a a kereskedelmi, 12%-a a munkahelyi vendéglátásban keletkezett. A forgalom volumene az időszak átlagában 14%-kal nőtt, ami a kereskedelmi vendéglátási forgalom 18%-os bővülésének, illetve a munkahelyi vendéglátási bevételek 12%-os csökkenésének a következménye.

Szállítás, közlekedés

2016 I. félévében a nemzetgazdaság árutonna-kilométerben kifejezett **áruszállítási teljesítménye** 4,8%-kal nagyobb volt, mint 2015 első hat hónapjában. A növekedés az átlagos szállítási távolság hosszabbá válásával magyarázható, mivel a szállított tömeg 3,7%-kal csökkent. A teljesítmény héttizedét képviselő közúti áruszállítás esetében 4,9, a vasúti áruszállítás vonatkozásában 0,4%-os bővülés következett be. Valamennyi szállítási módot figyelembe véve a teljesítmény háromnegyedét adó nemzetközi forgalom 4,0, a belföldi 7,3%-kal nőtt 2015 I. félévéhez képest.

A **helyközi személyszállítás** utaskilométer-teljesítménye 2016 első hat hónapjában 3,4%-kal több volt az egy évvel korábbinál. A teljesítmény növekedése az átlagos utazási távolság hosszabbá válásának következménye, az utazások száma ugyanis 2,4%-kal mérséklődött. A közlekedési eszközök közül a repülőgépek teljesítménye 30, utasszáma 26%-kal emelkedett a megelőző év I. félévéhez viszonyítva, számottevő tényezőjét jelentve egyúttal annak, hogy a valamennyi közlekedési módra számított átlagos utazási távolság hosszabbá vált. A **Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma**¹⁶ 5,2 millió fő volt a január–júniusi időszak során, 12%-kal több az egy évvel korábbinál. Az összteljesítmény felét adó autóbuzsos közlekedés teljesítménye 2,3, a vasúti közlekedésé 1,1%-kal mérséklődött. 2016 I. félévében az összteljesítmény közel háromnegyedét adó belföldi forgalom esetében 1,5%-os csökkenés, a nemzetközi forgalom vonatkozásában 20%-os növekedés következett be a megelőző év azonos időszakához képest.

A **helyi személyszállításban** 1 milliárd 111 millió utazást regisztráltunk az I. félév során, 0,8%-kal többet, mint 2015 azonos időszakában. Az emelkedés legnagyobb részét a villamosok, kisebb mértékben a metró, földalatti forgalmának bővülésével magyarázható (8,1, illetve 3,3%). A villamosok esetében tapasztalt növekedésre hatással volt a budai fonódó villamoshálózat 2016 eleji átadása. Az utazások fele ugyanakkor autóbuszokon

¹⁶ A repülőtér utasforgalma a külföldi légitársaságok forgalmát is magában foglalja, míg a teljesítmény kizárólag a magyar légi szállítók forgalmára vonatkozik.

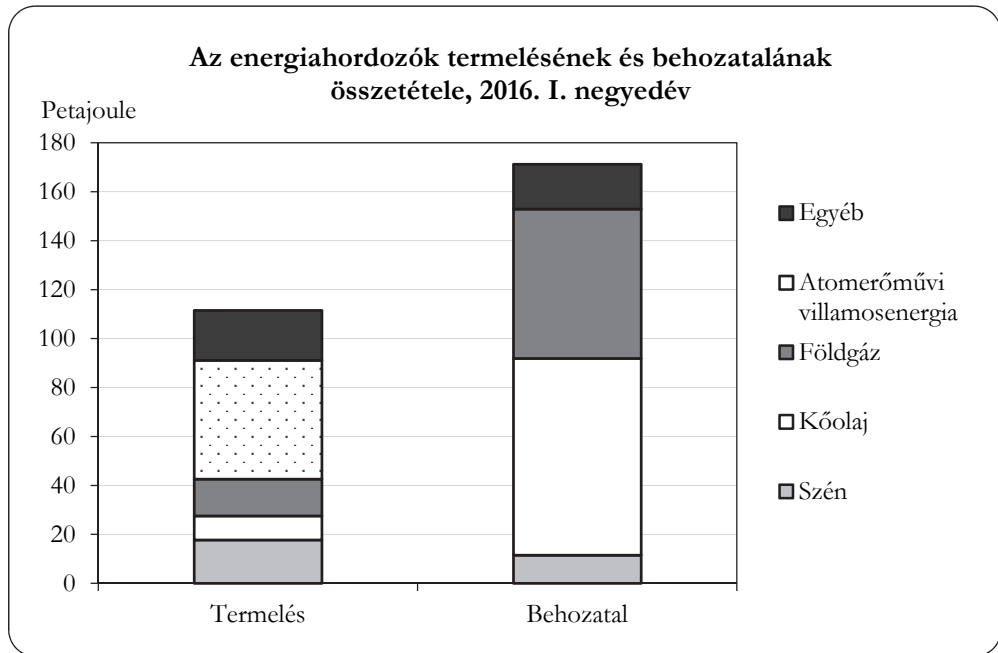
történt, ahol az utazók száma 3,1%-kal mérséklődött a tavalyi év első hat hónapjához viszonyítva. Az autóbuszokat igénybe vevők száma a fővárosban nagyobb mértékben csökkent, mint a vidék átlagában.

2016. I. félévben 116 ezer **személygépkocsit helyeztek első alkalommal forgalomba** az országban, 23%-kal többet az egy évvel korábbinál. Ezen belül az új és a használt – kétévesnél idősebb – személygépkocsik forgalomba helyezése azonos mértékben nőtt, miután a II. negyedévben az új személygépkocsik forgalomba helyezése nagyobb ütemben bővült, mint a használtaké. (Ilyen utoljára 2010 III. negyedévében fordult elő.) Mindezzel együtt az év első felében forgalomba helyezett gépkocsiknak mindössze 42%-a volt új, így ennek is tulajdonítható a **személygépkocsi-állomány** további öregedése, amelynek átlagos kora 13,8 év volt június végén. A 3,3 millió személygépkocsit kitevő magyarországi állomány közel héttizede legalább 10 éve gördült le a gyártósorról.

Energia

2016 első három hónapjában az energiafelhasználást együttesen befolyásolta az előző évinél kedvezőbb időjárás miatt csökkenő fűtési igény, valamint a feldolgozóipar egyes ágazatainak növekvő termelése. Mindezek eredményeképpen az I. negyedévben 292 petajoule (PJ) **energiát használtak fel** a nemzetgazdaságban, 9 PJ-lal (3,2%-kal) többet az egy évvel korábbinál. A **gazdaság relatív energiaigényessége** – a GDP 0,9%-os emelkedése mellett – 2,3%-kal nőtt. Az energiaigény fedezésére szolgáló források 39%-a hazai termelésből, 61%-a behozatalból származott. A **termelés** 1,4%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A hazánkban előállított energia döntő részét (43%) az atomerőművi villamosenergia jelentette. 2016 I. negyedévében az energiahordozó-behozatal 13%-kal nőtt, ezen belül a közel 50%-os részarányt képviselő kőolaj importja 4,0%-kal csökkent, a földgázé több mint másfélszeresére növekedett. Az energiakivitel közel 45 PJ volt.

11. ábra

Termelői és fogyasztói árak

Mezőgazdasági termelői árak

2016 júniusában a mezőgazdasági termelői árak 1,5%-kal emelkedtek az előző év azonos időszakához képest. A növényi termékek ára 3,5%-kal nőtt, az élő állatok és állati termékeké 1,8%-kal csökkent. A gabonafélék 8,7%-os áremelkedésére leginkább a kukorica árának 24%-os növekedése hatott, a búza ára ugyanakkor tizedével alacsonyabb lett. (A kukorica betakarítása még nem kezdődött meg.) A gyümölcsök ára 6,9, a zöldségféléké 4,1%-kal magasabb lett. Az előbbi termékcsoportban az ár emelkedését a meggyfélék és a földieper árnövekedése határozta meg. Az élő állatok termelőiár-szintje 1,2%-kal emelkedett, miközben az állati termékeké 9,0%-kal csökkent. A vágósertés ára 4,6%-kal nőtt egy év alatt, ezzel az elmúlt másfél év legmagasabb felvásárlási árát (380 forint/kilogramm) figyelhettük meg ebben a hónapban.

A mezőgazdasági termelői árak **január–júniusban** 1,0%-kal növekedtek az előző év azonos időszakához képest. A növényi termékek ára 4,4%-kal emelkedett, az élő állatok és állati termékeké 4,9%-kal csökkent. Utóbbin belül jelentősen visszaesett a tej ára (15%-kal), felvásárlási átlagára 2015. december óta folyamatosan csökken.

A mezőgazdasági termelés **ráfordítási árai január–júniusban** 0,6%-kal alacsonyabbak voltak az előző év azonos időszakánál. A folyó termelőfelhasználás árszínvonala 1,1%-kal csökkent, a mezőgazdasági beruházásoké 2,1%-kal emelkedett. A folyó termelőfelhasználás árszínvonalának mérséklődése az energia és kenőanyagok árának 9,6, illetve a műtrágyák árának 5,4%-os csökkenéséből, valamint az állatgyógyászati termékek árának 1,5, a takarmányok árának 2,9, továbbá a növényvédő szerek árának 2,9%-os növekedéséből tevődött össze. Az **agrárrolló** (termelőiár- és ráfordításiár-index hányadosa) értéke 101,6% volt.

Ipari árak

Hazánkban az **ipari termelői árak** 2016 júniusában 2,6, az év első hat hónapjában 1,9%-kal alacsonyabbak voltak az előző év azonos időszakánál. Ezzel a mérséklődő tendencia közel egy éve tart. A termelőiár-csökkenést elsősorban az alap- és nyersanyagok világszintű árának süllyedése okozta.

A **belföldi értékesítés árai** 2013 szeptembere óta folyamatosan csökkennek, 2016 I. félévében 4,4%-kal alacsonyabbak lettek az egy évvel korábbihoz képest. (2016 júniusában az árak 4,0%-kal elmaradtak a 2015. júniustól.) A hazai értékesítés több mint harmadát adó energiaipar értékesítési árai – az energiahordozók világpiaci áralakulásával összefüggésben – 5,9%-kal elmaradtak az egy évvel korábbtól. A feldolgozóiparban a belföldi eladási árak 4,0%-kal alacsonyabbak lettek, ezen belül az alágak többségében emelkedtek. A legnagyobb súlyúnak számító kősztyártás, kőolaj-feldolgozás területén – az alapanyagok világpiaci áralakulásával összefüggésben – 21%-kal alacsonyabb áron értékesítettek.

2016 I. félévében a belföldi értékesítésben az **ágazatok rendeltetés szerinti csoportjai** közül a beruházási javakat gyártó ágazatokban 2,6, a fogyasztási cikket gyártó ágazatokban 0,4%-kal nőttek, a továbbfelhasználásra termelő ágazatokban 0,9, az energiatermelő ágazatokban 9,4%-kal csökkentek az árak az egy évvel korábbihoz képest.

2016 január–júniusában az **ipari exportértékesítés árai** 0,6%-kal mérséklődtek, ezen belül a legnagyobb súlyú járműgyártás esetében 3,1%-kal emelkedtek, az elektronikai iparéi 6,0%-kal csökkentek az előző év azonos időszakához viszonyítva. (2016 júniusában az exportértékesítési árak 1,9%-kal alacsonyabbak voltak a 2015. júniusánál.)

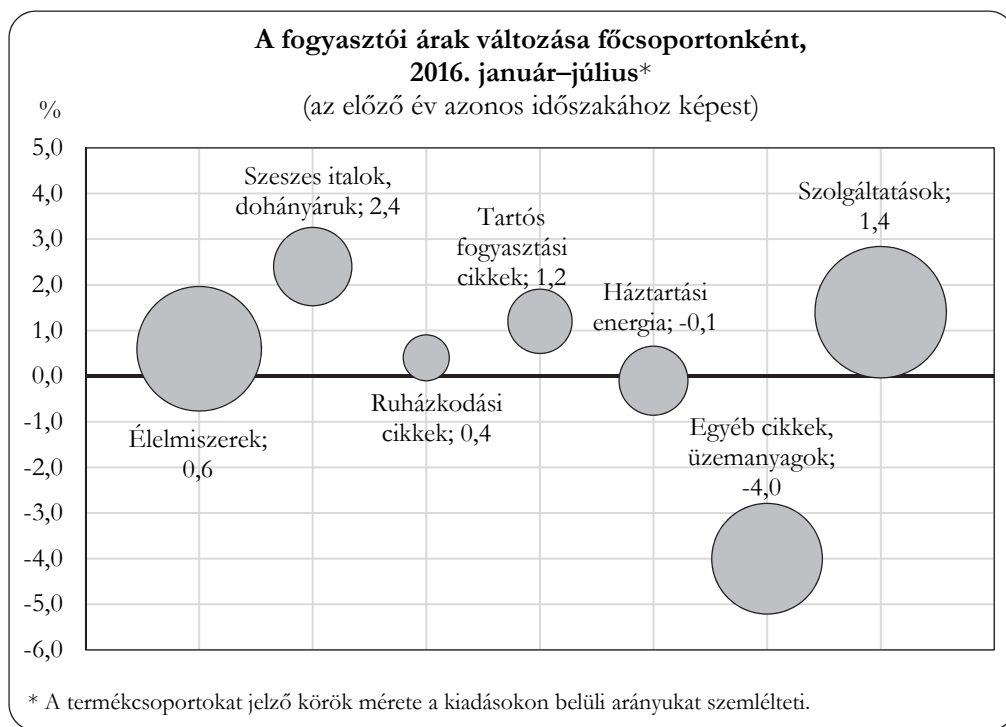
Hazánkhoz hasonlóan a többi uniós tagországban is csökkentek az ipari termelői árak 2016 I. félévében. Ennek eredményeként az **EU-28 egészére számított** termelői árak – folyamatos csökkenés mellett – átlagosan 3,3%-kal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest, amit részben az energiatermelő ágazatok 14%-os árzuhanása okozott.

Fogyasztói árak

2016 első hét hónapjában a fogyasztói árak változásának üteme mérsékelt volt, a januári 0,9%-os emelkedést követően az árszínvonal $-0,3$ és $+0,3\%$ közötti mértékben változott az előző év azonos időszakához képest. Az árszínvonal május óta elmaradt az egy évvel korábbtól, **júliusban** 0,3%-kal. Összességében **január–júliusban** az infláció 0,1% volt, az év során továbbra is a szeszes italok, dohányárak drágultak a leginkább, miközben az üzemanyagárak jelentősen elmaradtak az egy évvel korábbtól.

2016 első hét hónapjában a **javak főbb csoportjai** közül a legnagyobb mértékben (2,4%) a **szeszes italok, dohányárak** ára nőtt, ezen belül a szeszes italokért 0,4, a dohánytermékekért 4,5%-kal kellett többet fizetni az előző év azonos időszakához viszonyítva. A **tartós fogyasztási cikkek** árának éveken keresztül tartó csökkenése 2015 tavaszán megállt, azóta az árak emelkedésnek indultak, 2016 január–júliusban 1,2%-kal

meghaladták az egy évvel korábit. Ez elsősorban a járművek drágulásával függött össze, az első hét hónapban az új személygépkocsikért 1,4, a használtakért 6,8%-kal kellett többet fizetni, mint egy évvel korábban. A tartós kulturális cikkek (televízió, számítógép stb.) árszínvonala – a technikai fejlődéssel párhuzamosan – továbbra is csökkent (2,8%). A **szolgáltatások** ára átlagosan 1,4%-kal nőtt, ezen belül a testápolási, egészségügyi szolgáltatásoké 2,0, a lakbér, lakásszolgáltatásé 1,9, a hírközlésé 1,7, a közlekedési szolgáltatásoké 0,9%-kal. Az egyes részletek közül leginkább a külföldi üdülések ára (9,7%), valamint a lakbér (6,2%) növekedett. Az **élelmiszerek** árszínvonala 0,6%-kal meghaladta az előző év azonos időszakát, a csoporton belül az egyes termékek átlagárai változatosan alakultak. A hús, hal és készítményeik 5,7, ezen belül a sertéshús fogyasztói ára – elsősorban az áfacsökkentés miatt – 17%-kal csökkent, de jelentősen olcsóbb lett a tej (8,4%) és a sajt (6,7%) is. Ugyanakkor az alapvető élelmiszerek közül a liszt 1,7, a cukor 20%-kal drágult egy év alatt. Az idényáras élelmiszerek ára is jelentősen, 14%-kal nőtt, ezen belül a friss gyümölcsökért 7,0, a zöldségekért 13%-kal kellett többet fizetni, a burgonya ára pedig 40%-kal ugrott meg. A házon kívüli étkezés árszínvonala 3,1%-kal emelkedett. A **ruházkodási cikkek** fogyasztói ára az első hét hónapban 0,4%-kal nagyobb lett az egy évvel korábinál, ezen belül a férfiruházat 1,2%-kal drágult, a női 0,3%-kal olcsóbb lett. A legnagyobb mértékben, 4,0%-kal az **egyéb cikkek** (gyógyszerek, járműüzemanyagok, illetve lakással, háztartással és testápolással kapcsolatos, valamint kulturális cikkek) fogyasztói ára csökkent, ezen belül a gyógyszerek 2,1%-kal többbe, a járműüzemanyagok 11%-kal kevesebbe kerültek az előző év azonos időszakához viszonyítva. A benzin literenkénti ára – 2015. júliushoz képest – 56 forinttal, 337 forintra, a gázolajé 38 forinttal, 338 forintra süllyedt, bár 2016 első hónapjaiban még ennél is olcsóbban tankolhattunk, azóta lassú emelkedésnek indultak az árak. A **háztartási energia** árszínvonala 0,1%-kal mérséklődött, ezen belül a legfőbb rezsitételek (elektromos energia, vezetékes gáz, távfűtés) ára nem változott.

Az árváltozás a **lakosság egyes csoportjait** különböző mértékben érinti, eltérő jövedelmi szintjük és – részben ebből adódóan – eltérő fogyasztási szerkezetük miatt. 2016 első hét hónapjában a közepes jövedelmű, valamint a három vagy annál több gyermeket nevelő háztartások esetében stagnáltak, a magas jövedelműek esetében az átlaggal megegyező mértékben emelkedtek (0,1%) a fogyasztói árak az előző év azonos időszakához képest. Az alacsony jövedelmű háztartások esetében az átlagnál magasabb volt az árváltozás mértéke (0,5%), részben azért, mert a szeszes italok, dohányárak áremelkedése – a fogyasztási szerkezetükben képviselt magasabb arány miatt – nagyobb mértékben érintette őket. A nyugdíjasok esetében is hasonló mértékben, 0,4%-kal emelkedtek az árak. Az átlagosnál magasabb áremelkedés mindkét utóbbi csoport esetében részben azzal is magyarázható, hogy a fogyasztási szerkezetükben kisebb arányt képviselnek a közlekedéssel – azon belül is az üzemanyagokkal – kapcsolatos költségek, így őket nem érintette olyan mértékben az üzemanyagárak csökkenése, mint a többi háztartástípust.

5. tábla

A fogyasztói árak változása a lakosság és a háztartások egyes csoportjaiban

(az előző év azonos időszakához képest)

Lakossági csoport	2015.		2016.	
	év	január–július	július	január–július
Aktív háztartások	-0,3	-0,5	-0,5	-0,1
Alacsony jövedelmű háztartások	0,2	-0,2	+0,1	+0,5
Közepes jövedelmű háztartások	-0,2	-0,4	-0,4	0,0
Magas jövedelmű háztartások	0,0	-0,2	-0,3	+0,1
3 és több gyermekes háztartások	-0,2	-0,4	-0,4	0,0
Nyugdíjasok	0,4	+0,2	0,0	+0,4
Összes háztartás	-0,1	-0,3	-0,3	+0,1

Az **Európai Unió (EU-28)** egészében az első hét hónap átlagában – az unió harmonizált fogyasztóiár-indexe alapján – nem változtak az árak az előző év azonos időszakához képest. A legnagyobb mértékben Belgiumban nőtt az árszínvonal (1,6%), a leginkább pedig Romániában csökkentek az árak (1,8%).

*Társadalmi és jövedelmi folyamatok***Népmozgalom**

2016 I. félévére az egy évvel korábbinál kevesebb születés és halálozás, valamint lassuló ütemű népességsökkenés volt jellemző.

Az előzetes adatok szerint 2016 január–júniusában 43 594 **gyermek született**, 1,8%-kal (799 fővel) kevesebb az egy évvel korábbinál, így a születési arányszám 0,2 ezrelékponttal 8,9 ezrelékre mérséklődött. Februárban és márciusban átlagosan 4,3%-kal több, a másik négy hónapban viszont kevesebb újszülött jött a világra, mint egy évvel korábban. Áprilisban és májusban a születések száma átlagosan 5,8%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest.

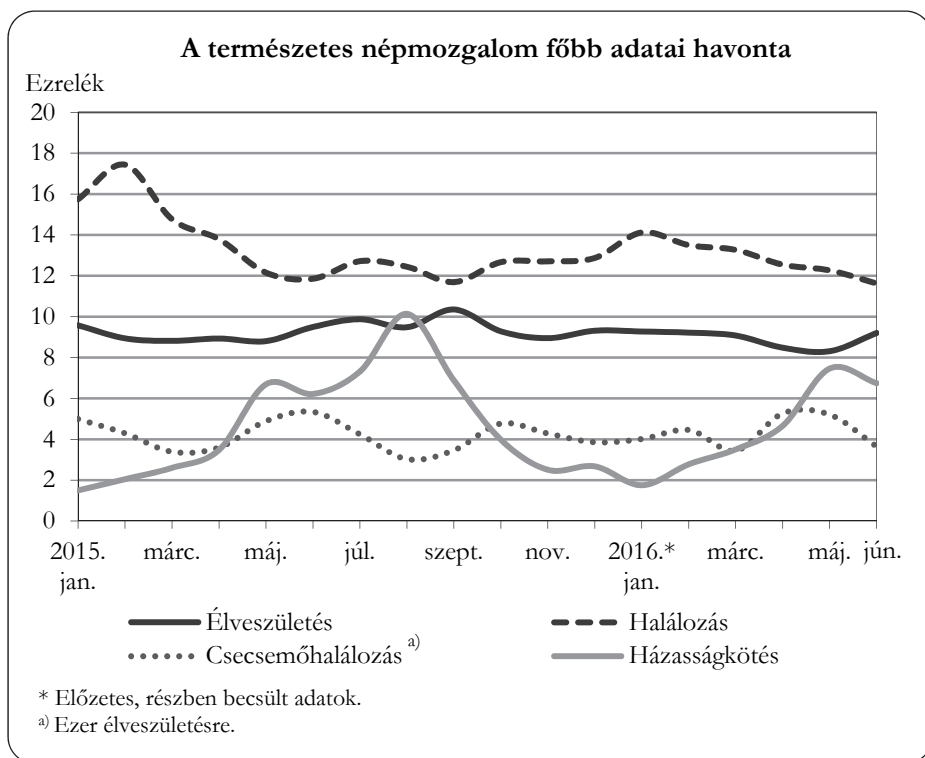
Az **elhunytak** 62 978 fős száma 2016 első hat hónapjában 9,5%-kal (6632 fővel) elmaradt az előző év azonos időszakától, a halálozási arányszám pedig 1,4 ezrelékpontos csökkenés mellett 12,9 ezreléket tett ki. A január–júniusi időszakon belül csupán májusban volt enyhe emelkedés (0,4%). A legjelentősebb visszaesés a magas bázishoz képest februárban történt, amikor 20%-kal kevesebben haltak meg. A **csecsemőhalandóság** első hathavi 4,3 ezrelékes mutatója 0,1 ezrelékponttal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál.

2016 I. félévében a **természetes fogyás** üteme lassult: a halálozások száma nagyobb mértékben csökkent, mint a születéseké. A természetes fogyásból adódó népességsökkenés 19 384 fő volt, szemben az egy évvel ezelőtti 25 217-tel.

2016. január–júniusban többen kötöttek **házasságot** a tavaly ilyenkorinál. Az időszak során 21 921 házasságot anyakönyveztek, ami 19%-kal (3511-gyel) felülmúlta az előző év hasonló időszakit.

A **regionális népmozgalmi folyamatokat** tekintve 2016 első hat hónapjában a születések száma két régióban enyhén emelkedett (Észak-Magyarországon 0,7, Észak-Alföldön 0,3%-kal), a többi öt régióban 1,1 és 4,7% közötti mértékben mérséklődött az előző év azonos időszakához képest. A halálozások száma valamennyi régióban csökkent, a leginkább Dél-Dunántúlon (11,4%). 2016 I. félévében a természetes fogyás dinamikája mindegyik régióban lassult, a legnagyobb mértékben Észak-Alföldön (36%-kal).

13. ábra

Foglalkoztatottság, keresetek

2016 I. félévében tovább javultak a főbb **munkaerő-piaci** mutatók: a gazdaságilag aktívak rétege szélesedett, ezen belül bővült a foglalkoztatottság és csökkent a munkanélküliség, miközben folytatódott az inaktívok számának és arányának mérséklődése.

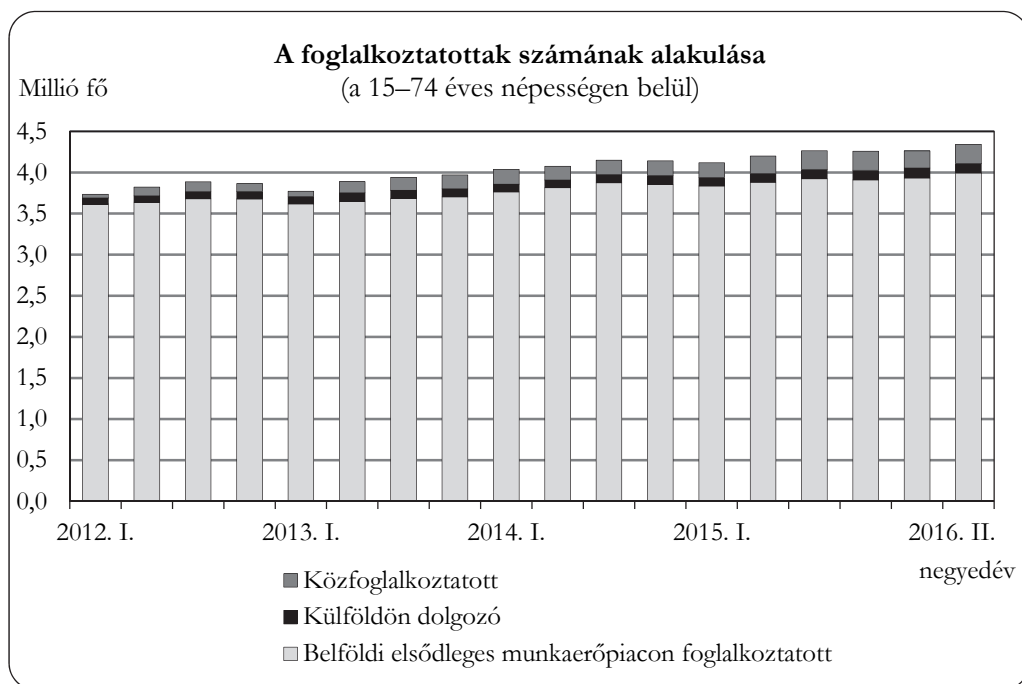
Uniós összevetésben hazánk munkaerő-piaci pozíciója továbbra is javuló tendenciát mutat. A hazai foglalkoztatási arány jelentős bővülése következtében az uniós átlaghoz viszonyított hátrányunk 2015. I. és 2016. I. negyedéve között 2,3-ról 0,6 százalékponttal csökkent, a munkanélküliség szintje pedig 3,2 százalékponttal alacsonyabb volt az EU-28 átlagánál. Mind a foglalkoztatás, mind a munkanélküliség tagállami rangsorában előrébb

léptünk: előbbinél a középmezőny elejére, utóbbinál a legalacsonyabb mutatóval rendelkező országok közé.¹⁷

2016 II. negyedében a 15–74 éves **foglalkoztatottak** száma 4 millió 343 ezer fő volt, ami 142 ezer fős bővülést jelentett az egy évvel korábbihoz képest. A növekedéshez – a létszámadatok tekintve – leginkább a hazai elsődleges munkaerőpiac járult hozzá, itt egy év alatt 113 ezer fős emelkedés történt, ennél kisebb mértékben, 21 ezer fővel nőtt a közfoglalkoztatottak köre, míg a külföldi telephelyen dolgozók száma – mintavételi hibahatáron belül – 9 ezer fővel magasabb lett. A foglalkoztatottak közül 4 millió 304 ezren tartoztak a 15–64 évesek korcsoportjába, 137 ezer fővel (3,3%-kal) többen a 2015. II. negyedévinél, míg **foglalkoztatási arányuk** egy év alatt 2,6 százalékponttal, 66,4%-ra nőtt.

A rendelkezésre álló legfrissebb, **2016. május–júliusi** adatok alapján a főbb foglalkoztatási mutatók tovább javultak: a 15–64 éves népességben belül a foglalkoztatottak száma az egy évvel korábbihoz képest 143 ezer fővel (3,4%-kal), 4 millió 332 ezer főre, a foglalkoztatási arány pedig 2,7 százalékponttal, 66,9%-ra bővült.

14. ábra

¹⁷ A rendelkezésre álló legfrissebb, 2016. I. negyedévi adatok a 15–64 éves népességre vonatkoznak. Az adatok forrása az Eurostat adatbázisa.

2016 II. negyedévében a férfiak foglalkoztatási mutatói némileg nagyobb mértékben javultak, körükben a foglalkoztatási arány az előző év II. negyedévéhez viszonyítva 2,8 százalékponttal, 72,9%-ra, a nőké 2,5 százalékponttal, 60,1%-ra emelkedett. Mindhárom fő **korcsoportban** gyarapodott a foglalkoztatottak száma és aránya. A munkaerőpiacon kis számban jelen lévő 15–24 éves fiatalok foglalkoztatási aránya 27,4, a legjobb munkavállalási korú, 25–54 éveseké 82,3, az idősebb, 55–64 éveseké 49,8%-ra nőtt. A foglalkoztatási arány mindegyik, az **iskolai végzettség** alapján képzett kategória esetében magasabb volt az egy évvel korábbinál, a növekedés mértéke 2,4–3,0 százalékpont között alakult. Továbbra is a legfeljebb alapfokú végzettségűek foglalkoztatottá válásának esélye a legkisebb, a felsőfokúaké a legnagyobb: előbbieik foglalkoztatási aránya 36,0, utóbbiaké 84,7% volt 2016 II. negyedévében.

6. tábla

**A 15–64 évesek foglalkoztatási aránya és a munkanélküliségi rátája
főbb jellemzők szerint**
(adott év II. negyedévében)

Mutatók	Foglalkoztatási arány		Munkanélküliségi ráta	
	2015	2016	2015	2016
	(%)			
	Nemek szerint			
Férfiak	70,1	72,9	6,7	5,3
Nők	57,6	60,1	7,1	4,9
	Korcsoportok szerint			
15–24 éves	25,2	27,4	17,8	13,3
25–54 éves	80,6	82,3	6,1	4,5
55–64 éves	45,1	49,8	5,8	4,2
	Legmagasabb iskolai végzettség szerint			
Legfeljebb alapfokú	33,4	36,0	17,9	13,6
Középfokú, érettségi nélkül	71,6	74,0	7,2	5,6
Középfokú, érettségivel	66,7	69,7	5,9	4,2
Felsőfokú	82,0	84,7	2,4	1,5
Összesen	63,8	66,4	6,9	5,1

A **nemzetgazdaság mindhárom szektorában** (mezőgazdaság, ipar és építőipar, valamint szolgáltatás) bővült a foglalkoztatotti létszám 2016 II. negyedévében az előző év azonos időszakához képest. A mezőgazdaságban 8,5%-kal dolgoztak többen. Az ipari ágakban összességében 3,1%-os növekedés történt. Ezen belül a feldolgozóipart, valamint a víz- és hulladékgazdálkodást létszámemelkedés jellemezte, a bányászatban lényegében ugyanannyian dolgoztak, mint egy évvel korábban, míg az energiaipar továbbra is létszámvesztő ágazat. (A feldolgozóipar 13 ága közül kilencben nőtt a foglalkoztatottak száma az egy évvel korábbihoz képest, ezen belül a nagy létszámú járműgyártás és

élelmiszeripar területén egyaránt növekedés volt megfigyelhető.) Az építőiparban egy év alatt 1,5%-os emelkedés következett be. A szolgáltató tevékenységet végző ágakat összességében 3,2%-os létszámbővülés jellemezte, ezen belül a legnagyobb mértékű növekedés az információ és kommunikáció (23%), valamint a pénzügyi, biztosítási tevékenység (12%) területén történt. A közigazgatásban 7,4%-kal bővült a foglalkoztatottak száma, elsősorban a közfoglalkoztatottak számának változása következtében, mivel ennek hatása leginkább ebben az ágban érezhető. A második legjelentősebb létszámú ágban, a kereskedelemben 2,7%-kal gyarapodott a foglalkoztatottak száma. Ezzel szemben az oktatás, a tudományos és műszaki tevékenység, valamint az egyéb tevékenység területén 1,8–7,8%-os létszámcsökkenés történt az előző év második negyedéhez viszonyítva.

A **munkanélküliek száma** – a 15–64 éves népesség körében – közel negyedével (76 ezer fővel), 233 ezerre visszaesett az előző év II. negyedéhez viszonyítva, a **munkanélküliségi ráta** pedig – ugyanezen időszak alatt – 1,8 százalékponttal 5,1%-ra mérséklődött. (A negyedéves adatokkal összevetve a munkanélküliség jelenlegi szintje a munkaerő-felmérés közel 24 éves történetének egyik legalacsonyabb értéke.)

A legfrissebb, **2016. május–júliusi** időszakra vonatkozó adatok szerint folytatódott a munkanélküliség mérséklődése: a munkanélküliek száma – a 15–64 évesek korcsoportjában – egy év alatt negyedével (77 ezer fővel), 227 ezer főre, míg a munkanélküliségi ráta 1,8 százalékponttal, 5,0%-ra esett vissza.

2016 II. negyedévében a nőket alacsonyabb (4,9%) szintű munkanélküliség jellemezte, mint a férfiakat (5,3%), egyúttal körükben egy év alatt jelentősebb mértékű (2,2 és 1,4 százalékpontos) rátacsökkenés történt. Mindhárom fő **korcsoportban** mérséklődött a munkanélküliség, legnagyobb mértékben (4,6 százalékponttal) a 15–24 éves fiatalok körében. Esetükben a munkanélküliségi ráta 13,3% volt, az ún. legjobb munkavállalási korú, 25–54 éveseké 4,5, az 55–64 éveseké 4,2%. A munkanélküliségi ráta mindegyik **iskolai végzettség** szerinti kategóriában alacsonyabb lett az egy évvel korábbinál, leginkább (4,3 százalékponttal) a legfeljebb alacsonyfokú végzettségűeknél csökkent. A jelentős mérséklődés ellenére továbbra is a legfeljebb alacsonyfokú végzettségűek munkanélküliségi rátája a legmagasabb (13,6%), a felsőfokú végzettségűeké a legalacsonyabb (1,5%).

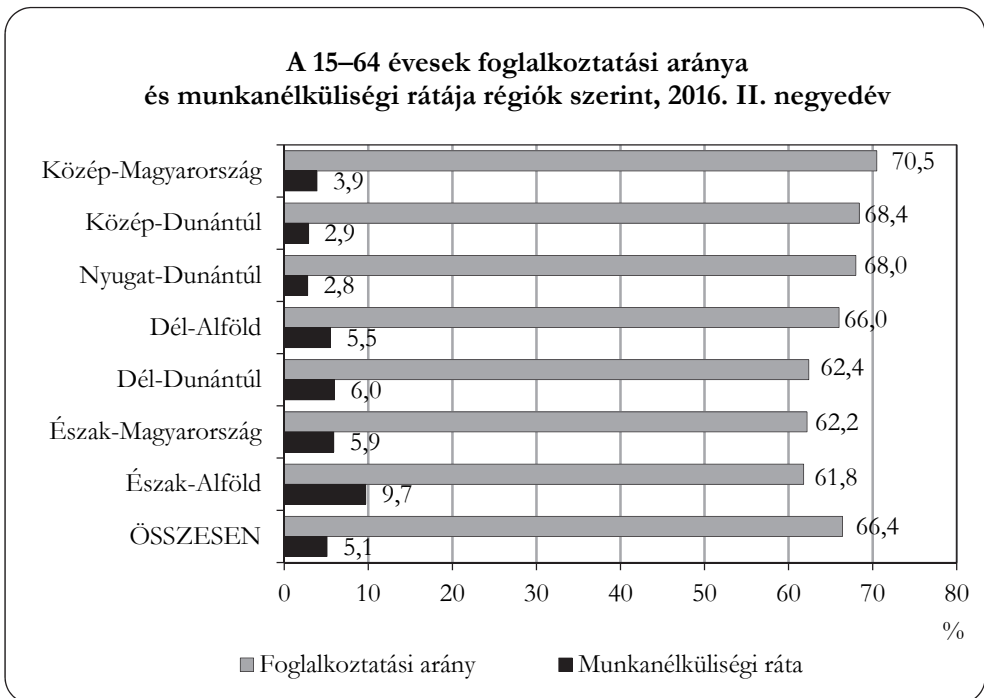
Az **álláskereső** átlagosan 18,9 hónapot **töltötték munkakereséssel** (egy évvel korábban 19,0 hónapot), a **tartósan**, vagyis legalább egy éve **állástalanok aránya** 49,5%, ez 1,0 százalékponttal nagyobb arány, mint a 2015. II. negyedévi.¹⁸

¹⁸ A 15–74 éves népességen belül.

A **Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat** adminisztratív adatai szerint a nyilvántartott álláskeresők száma átlagosan 291,6 ezer fő volt 2016. június végén, ötödével (75,2 ezer fővel) kevesebb az egy évvel korábbinál. A főbb kategóriák közül a pályakezdő fiatalok, a legfeljebb 8 általános iskolával rendelkezők, vagy a diplomás álláskeresők létszámának alakulását tekintve szintén ez a jelentősen mérséklődő tendencia érvényesült.

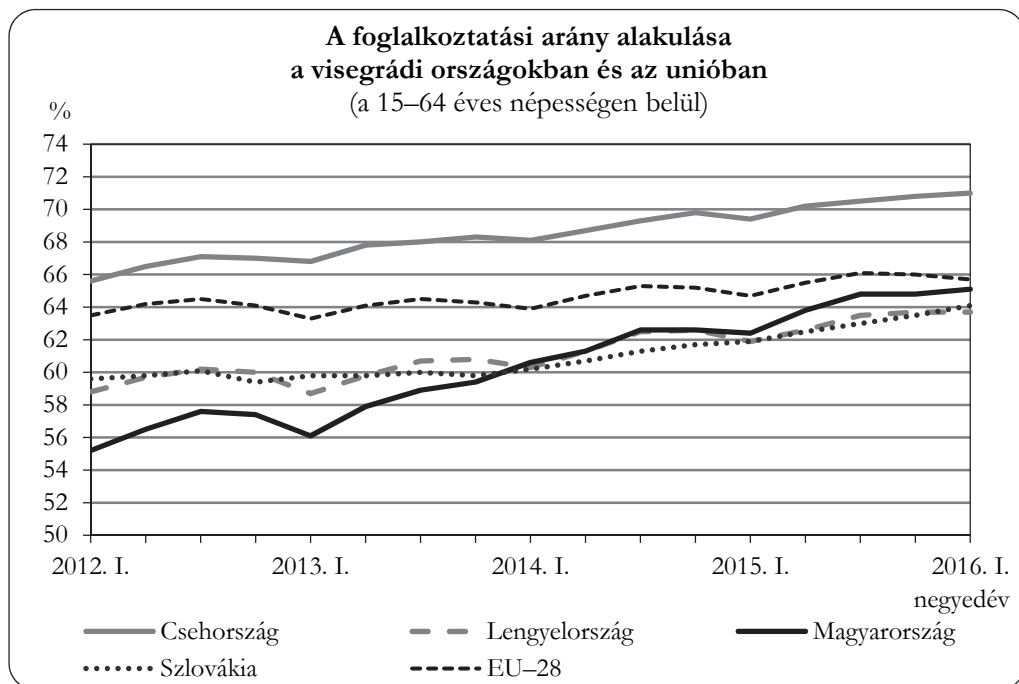
2016 II. negyedévében mindegyik **régiót** bővülő foglalkoztatás és mérséklődő munkanélküliség jellemezte az előző év azonos időszakához viszonyítva. Leginkább Dél-Alföld munkaerő-piaci helyzetében történt javulás: egy év alatt a foglalkoztatási arány 4,4 százalékponttal emelkedett, a munkanélküliségi ráta 2,9 százalékponttal csökkent. A foglalkoztatás szintje Közép-Magyarországon volt a legmagasabb (70,5%), a legalacsonyabb munkanélküliségi ráta pedig Nyugat-Dunántúlt jellemezte (2,8%). Ezzel szemben Észak-Alföldön mértük a legalacsonyabb foglalkoztatási arányt (61,8%) és a legmagasabb munkanélküliségi rátát (9,7%). A megyéket tekintve – Budapest mutatóit figyelmen kívül hagyva – a legmagasabb foglalkoztatási arány és a legalacsonyabb munkanélküliségi ráta Győr-Moson-Sopron (69,4 és 2,3%) és Komárom-Esztergom (68,5 és 2,8%) megyéket jellemezte, miközben a legalacsonyabb foglalkoztatási (59,2%) és a legmagasabb munkanélküliségi szintet (12,5%) Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében regisztráltuk.

15. ábra

A rendelkezésre álló legfrissebb, **2016. I. negyedévi** adatok alapján mind az **unió 28 tagállamának átlagát**, mind a tagországok döntő többségét növekvő foglalkoztatás és mérséklődő munkanélküliség jellemezte. A 15–64 évesek körében az EU-28 átlagában a **foglalkoztatási arány** 65,7, a **munkanélküliségi ráta** 9,3% volt, előbbi 1,0 százalékponttal több, utóbbi ugyanennyivel kevesebb, mint a 2015. I. negyedévi. Egy év alatt leginkább Bulgáriában, Görögországban, Magyarországon, Spanyolországban és Szlovákiában javult a foglalkoztatás és csökkent a munkanélküliség, ezzel szemben mérséklődött a foglalkoztatási arány Belgiumban, Cipruson és Luxemburgban, míg Ausztriában és Lettországon a munkanélküliségi ráta lett magasabb a 2015. I. negyedévihez képest. Az unióban a legmagasabb, 73,1–74,9% közötti foglalkoztatási arányokat az Egyesült Királyságban, Hollandiában, Németországban, Dániában és Svédországban regisztrálták, a legalacsonyabbat, 50,9%-ot pedig Görögországban, emellett Horvátországban és Olaszországban szintén rendkívül alacsony, 54,9 és 56,3% volt. A munkanélküliségi ráta Görögországban és Spanyolországban továbbra is kiemelkedően magas (25,1 és 21,1%), emellett az ifjúsági munkanélküliség értéke is ebben a két tagországban volt a legmagasabb (50,9 és 46,5%). (Az unió átlaga 19,5% volt, a magyar ennél kevesebb: 14,2%.) Az állástalanok aránya – a 15–64 éves népességen belül 2016. I. negyedévében – Csehországban és Németországban volt a legalacsonyabb: 4,4 és 4,6%.

16. ábra

2016. júniusban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szinten¹⁹ átlagosan **bruttó** 259 900 forintot kerestek, 5,7%-kal többet az egy évvel korábbinál. A **nettó átlagkereset** – családi adókedvezmény nélkül számolva – 172 800 forintot tett ki, 7,3%-kal meghaladta a 2015. júniusit. (2016-ban a személyijövedelemadó-kulcs 1 százalékponttal mérséklődött az előző évhez képest, ennek következtében a bruttó és a nettó keresetek növekedési üteme 2016 januárjától eltér egymástól.)

2016 I. félévében a keresetek növekedési ütemére döntő hatása a minimálbér és a garantált bérminimum 5,7–5,7%-os emelkedésének, a fegyveres testületek illetményemelésének és a szociális területen dolgozók részére kifizetett kiegészítő pótléknak volt. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók nemzetgazdasági szintű havi **bruttó átlagkeresete** 258 000 forint volt, 6,0%-kal magasabb a 2015. I. félévinél. A **nettó átlagkereset** – családi adókedvezmény nélküli – összege 171 600 forint, a növekedés üteme – a bruttó bér átlagát meghaladó mértékű – 7,6% volt. (A családi adókedvezményt is figyelembe véve a nettó kereseti átlag 178 800 forintra becsülhető.) A közfoglalkoztatottak átlagkereseti adatait figyelmen kívül hagyva a bruttó átlagkereset 6,6, a nettó 8,3%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A vállalkozásoknál alkalmazásban állók havi nettó 182 200 forintot kerestek, 6,9%-kal többet a 2015. I. félévinél. A közfoglalkoztatás hatása nélkül a költségvetésben a nettó átlagbér egy év alatt 12%-kal, 178 300 forintra nőtt, míg a nonprofit szervezeteknél dolgozók 164 500 forintos havi nettó átlagkeresete 8,1%-kal volt magasabb az egy évvel korábbinál. (A költségvetési intézmények és a nonprofit szervezetek kiemelését a közfoglalkoztatottak jelentős száma indokolja, mivel 94%-uk változatlanul ebben a két gazdálkodási formában dolgozott.)

¹⁹ A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a megfigyelt nonprofit szervezeteknél.

A nettó átlagkeresetek alakulása, 2016. I. félév

Megnevezés	Összesen		Közfoglalkoztatás nélkül	
	forint	változás az előző év azonos időszakához képest, %	forint	változás az előző év azonos időszakához képest, %
Versenyszféra	182 200	6,9	183 100	6,9
Költségvetés	151 500	9,5	178 300	12,1
Nonprofit szervezetek	150 500	7,0	164 500	8,1
Nemzetgazdaság összesen	171 600	7,6	181 200	8,3
Ebből: közfoglalkoztatott	52 700	0,1	X	X

A fogyasztói árak 0,1%-os emelkedése mellett a **reálkereset** 7,5%-kal meghaladta az előző év első félévét.

A költségvetési szférában és a nonprofit szervezeteknél a foglalkoztatottak érintett köre, mintegy 146 ezer fő – a 2011–2012. évi adó- és járulékváltozások ellentételezését szolgáló – a keresetbe nem tartozó **kompenzációban** részesült, ennek összege a költségvetésben átlagosan havi bruttó 9700, a nonprofit szervezeteknél 9500 forint volt 2016 I. félévében.

Közfoglalkoztatottként átlagosan 201 ezer főt foglalkoztatottak, számuk 12%-kal meghaladta a 2015 I. félévét. Körükben a bruttó átlagkereset összege 79 200 forint volt, 1,4%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól.

A **nemzetgazdasági ágak** közül a legmagasabb nettó átlagbért a pénzügyi szolgáltatás (351 ezer forint), illetve az információ és kommunikáció (323 ezer forint) területén alkalmazásban állók keresték, ez a nemzetgazdasági átlag mintegy kétszeresének felelt meg. Ezzel szemben a legkevesebbet a humán-egészségügyi, szociális ellátásban (99 ezer forint) és a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban (110 ezer forint) dolgozók vitték haza, ez 42, illetve 36%-kal elmaradt az átlagtól. A nettó keresetek valamennyi nemzetgazdasági ágban magasabbak voltak az egy évvel korábbinál. A közigazgatás egészében kiemelkedő, 16%-os keresetnövekedés következett be, amiben döntő szerepet játszott a fegyveres testületek illetményemelése.²⁰ Ezen kívül jelentős, 11%-os béremelkedés jellemezte az ingatlanügyletek és az adminisztratív szolgáltatás területét.

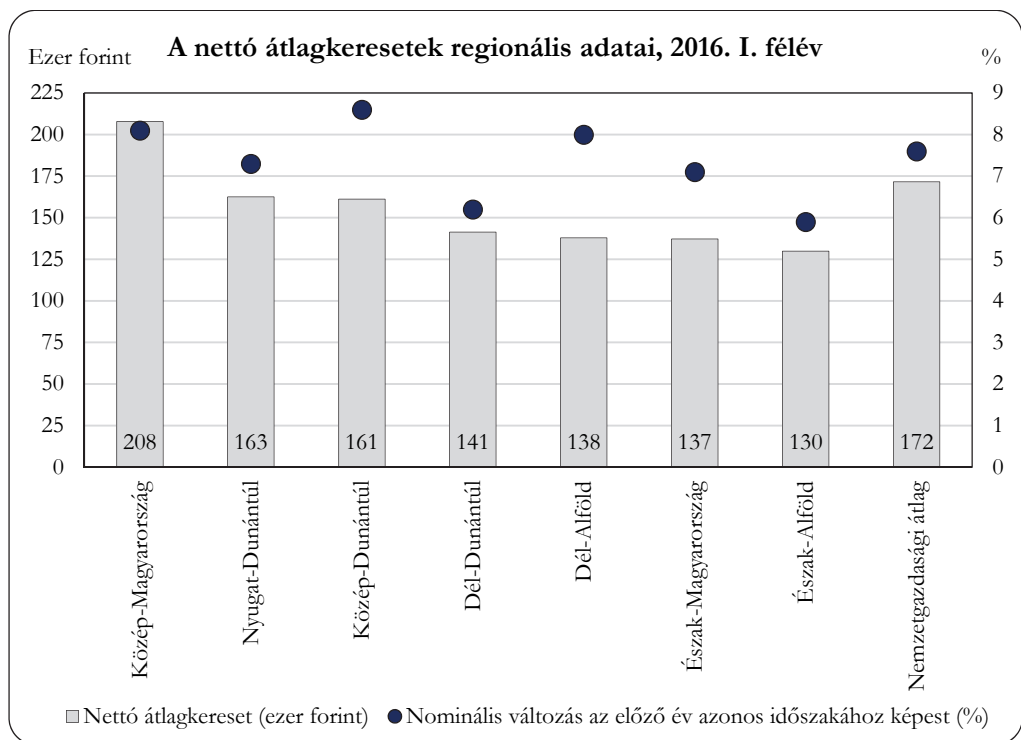
A **rendszeres** (prémium, jutalom, egyhavi külön juttatás nélküli) **havi bruttó átlagkereset** 240 800 forint volt, 5,9%-kal több az egy évvel korábbinál. Ezen belül a versenyszférát 5,1 a költségvetést 7,9%-os növekedés jellemezte. A költségvetési

²⁰ Ezen belül a nettó átlagkereset a honvédelemben 55, a közbiztonság, közrend területén 34, míg a tűzvédelemben 37%-kal magasabb volt az előző év január-júniusánál.

intézményeknél alkalmazásban állók – közfoglalkoztatottak nélküli – rendszeres bére 10,5%-kal magasabb lett a 2015. I. félévinél.

A nemzetgazdasági szintű, átlagos havi **munkajövedelem** 271 300 forintos összege 5,9%-kal több volt, mint a 2015. I. félévi. A havi kereseten felüli egyéb pénzbeli, illetve természetbeni juttatások (jubileumi jutalom, étkezési térítés, lakhatási támogatás, munkába járással kapcsolatos költségtérítések) a munkajövedelem 4,9%-át tették ki, ami lényegében megegyezett az egy évvel korábbival. A munkajövedelem kereseten felüli része a szállítás, raktározásban és a közigazgatásban volt a legmagasabb (7,9 és 8,4%), míg az oktatás és a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén a legalacsonyabb (2,3 és 2,5%).

17. ábra

2016 I. félévében a nettó nominális kereset növekedése a **régiók** közül Közép-Magyarországon, Közép-Dunántúlon és Dél-Alföldön meghaladta a nemzetgazdasági 7,6%-os átlagát, a többi régióban ugyanakkor elmaradt attól. (A megyei szintű kereseteknél Nógrád megyében emelkedett legnagyobb mértékben, 9,6%-kal a nettó átlagbér, Somogyban pedig a legkevésbé, 5,0%-kal.) Közép-Magyarország kiemelkedik a kereseti rangsorból – köszönhetően a főváros és vonzáskörzete kereseti lehetőségeinek –, miközben

Észak-Alföldön a nettó átlagkereset összege továbbra is a legalacsonyabb (130 ezer forint).

Lakáshelyzet – Miben élünk?

*A Központi Statisztikai Hivatal 2015. október—novemberben 10 ezer háztartás megkérdezésével felmérést készített a **magyarországi lakáskörülményekről**. A felmérés célja az elmúlt tíz év folyamatainak feltérképezése volt. A felvételek eredményei összehasonlíthatóak a korábbi felvételek adataival, ugyanakkor az új lakáspiaci jelenségek megfigyelését is lehetővé teszik. Adataink a 2015. októberi állapotot tükrözik, a lakáspiacon azóta bekövetkezett változások még nem jelennek meg bennük.*

*A **Miben élünk?** című kiadvány a következő összefoglalón túl kiter számos részletre, többek között a lakás piac alakulására, illetve a lakáskörülményekkel való elégedettségére. A felméréssel kapcsolatos kiadvány teljes terjedelmében letölthető a KSH honlapján a [Kiadványtárból](#) (Kiadványok/ Kiadványtár).*

2015 októberében a magyarországi **lakóépületek száma** közel 2,7 millióra volt tehető, az ezekben regisztrált 4,4 millió **lakásból** 2,7 millió 1–3 lakásos épületben található. A teljes lakóépület-állomány közel fele községekben volt.

A lakásállomány egyik meghatározó szerkezeti mutatója az **üres lakások** száma, ez a lakásszektor működését és a lakásállomány kihasználtságát jellemzi. Az üres lakások aránya hazánkban a rendszerváltás óta folyamatosan emelkedik: 2001-ben 9,2, 2011-ben 10,9, 2015-ben 12,7% volt (560 ezer darab). A nem lakott lakások aránya a nagyobb városoktól a kistelepülések felé haladva emelkedik. Ahol a lakásárak alacsonyok, nagyobb a tartósan kihasználatlanul álló lakások aránya.

Hazánkban a **tulajdonosok által lakott lakások** aránya a rendszerváltás óta folyamatosan emelkedett, a 2011. évi népszámlálás idején az európai országok között az egyik legmagasabb volt (92%). A 2015. évi felmérés szerint hosszú idő után a tulajdonos által lakott lakások aránya kissé csökkent, 89%-ra. A csökkenés oka a magánbérleti lakások arányának emelkedése. A legtöbb bérelt magánlakás Budapesten van, itt arányuk meghaladta a 10%-ot.

A **lakások minőségi, laksűrűségi jellemzői** folyamatosan javulnak. A nem elfogadható, úgynevezett substandard lakások²¹ száma 2003 óta 530-ról 320 ezer lakásra, arányuk 15-ről 8%-ra csökkent. A legnagyobb arányban ilyen lakások a Dél-Alföldön fordultak elő (14%). A substandard lakások fele (49%) községekben volt található, általában egyszintes családi házakban, parasztházakban, tanyákon. 2003 óta a lakások ellátottságának különböző mutatói is jelentősen javultak. 2015-re 3% alá került azoknak a lakásoknak az aránya, amelyekben nincs vezetékes víz, fürdőszoba vagy WC. A közcsatorna nélküli lakások aránya 35-ről 13%-ra mérséklődött.

A lakott lakások **átlagos alapterülete** 2003-ban 78 m² volt, 2015-re 80 m²-re emelkedett. Az átlagos lakásméret az egylakásos épületekben nőtt, a többlakásos épületekben azonban csökkent, a 2003 óta épült társasházi lakások kisebb mérete következében. Az első négy jövedelmi ötödben a háztartási jövedelem emelkedésével egyenletesen emelkedett a lakások nagysága. A legfelső ötödben a lakásméret növekedése kiugró volt, különösen a nagyobb városokban. A jellemző lakásnagyság ugyanakkor a települési hierarchiában lefelé haladva meredeken nőtt: Budapesten 62, a községekben 95 m². A kisebb településeken több alacsony jövedelmű háztartás élt, így ez a körülmény jelentősen tompította a lakások nagyságának jövedelem szerinti különbségeit. Budapesten a legmagasabb jövedelmi ötödbe tartozó háztartások lakása akkora volt, mint a községekben a legalacsonyabb jövedelműeké. Ez mérsékli a **lakásviszonyok egyenlőtlenségeit**, de megfizethetőségi problémákhoz vezethet. A lakásoknak mintegy 7%-a volt **túlzsúfolt**. Az első háztartási jövedelmi decilisben a családok 34%-a élt szűkös lakásban.

A felmérés szerint a **legjobb műszaki állapotban** a többszintes családi házak és a zöldövezeti társasházak voltak, arányuk a városi bérházakban és a hagyományos építésű parasztházakban volt a legalacsonyabb. A lakók a lakások alig kétötödében voltak elégedettek maradéktalanul az épület minőségével. Az elmúlt évek kiterjedt lakótelepi felújításai ellenére az itteni lakásoknak kevesebb mint 40%-a volt problémamentes, ez azt jelzi, hogy a felújítások általánosságban véve nem oldották meg az épületek valamennyi fennálló problémáját.

A **lakásfelújítás** akadálya az érintettek döntő többsége szerint (84%) a pénzhiány volt. A felmérés idejéig legnagyobb arányban elvégzett felújítási munkát a nyílászárók cseréje volt (690 ezer lakóépületben 1,2 millió lakást érintett). Ezt követték a különféle tetőjavítási

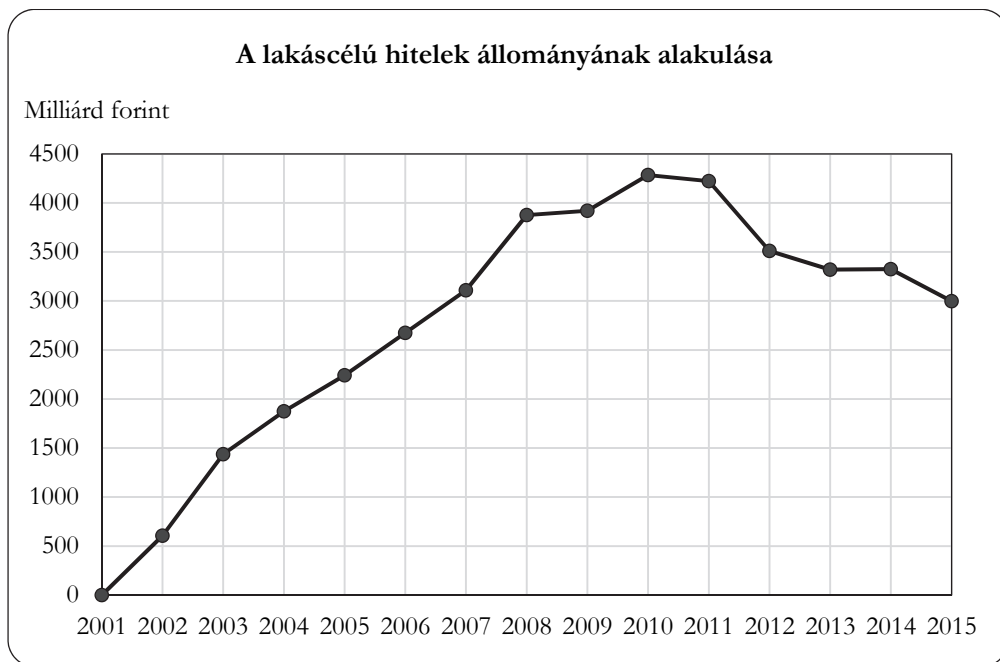
²¹ Substandard a lakás, amelyre érvényes a következő feltételek valamelyike: nincs WC vagy fürdőszoba; nincs szennyvízelvezető-csatorna; a fal vályogból épült alapozás nélkül; nincs vezetékes víz. Substandard a lakás akkor is, ha a lakásban nincs konyha és a teljes alapterület 50 m² vagy annál kevesebb, illetve a lakás csak egy 12 m²-nél kisebb szobával rendelkezik.

munkák (620 ezer lakóépületben 1,1 millió lakásban zajlottak). Az érintett lakások több mint fele (52%) családi házban, 29%-a lakótelepen volt található. A panelfelújítási programok eredményeként 2015-ben a lakótelepi lakások 36%-a felújított épületben volt. Az utóbbi években a lakásokon belül nagyobb felújítást, korszerűsítést a háztartások egyharmada végzett.

2015-ben egy átlagos **lakás fenntartásának** költsége²² 40 ezer forint volt, a lakásfenntartás a háztartások jövedelmének átlagosan 22%-át tette ki. Ez az arány 2003-ban ugyanennyi volt, 2010-re 25% fölé emelkedett, ekkor volt a legmagasabb, majd az utóbbi évek rezsicsökkenésének hatására folyamatosan mérséklődött.

2000 óta 690 ezer háztartás vett fel összesen 760 ezer nagyobb összegű (1 millió forintot meghaladó) **lakáscélú hitelt**. A gyermekes házaspárok hitelfelvétele kiugróan nagyarányú volt, több mint egyharmaduk rendelkezett lakáshitellel.

18. ábra

²² A fenntartási költség részét képezi a lakbér, a villany-, a gáz-, a víz- és csatornadíj, a közös költség, a fűtés, a szemétszállítás, a lakásbiztosítás, az ingatlanadó, a kommunális adó és egyéb (pl. kertgondozási, takarítási) költségek.

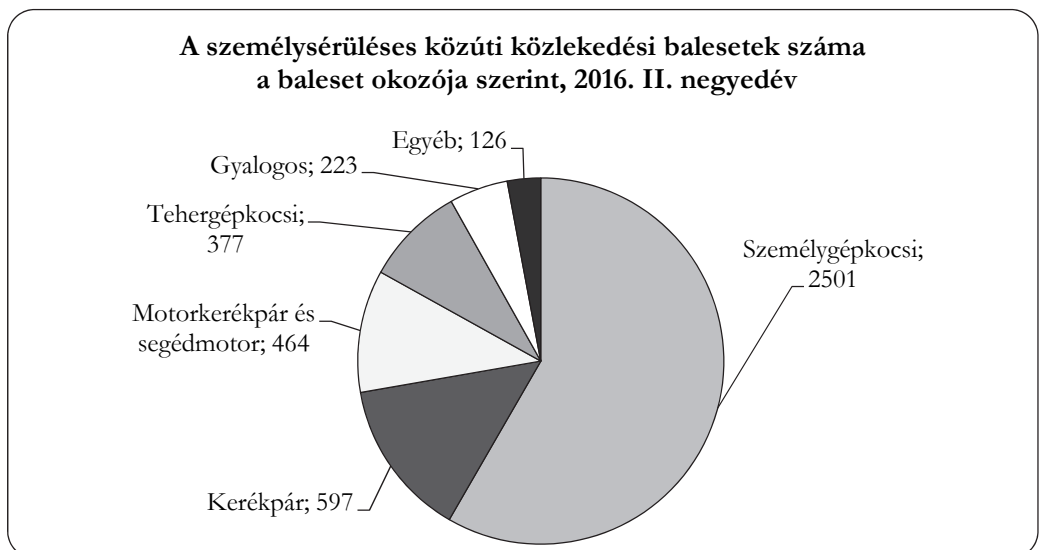
Személy sérüléses közúti közlekedési balesetek

2016 II. negyedévében 4288 személy sérüléses közúti közlekedési baleset történt közútjainkon, 1,9%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. (Ugyanebben az időszakban az egy évvel korábbinál több gépjármű volt forgalomban és a közlekedési kedv is nőhetett, mivel az üzemanyag-fogyasztás emelkedett.) A balesetek számát tekintve 3,3%-kal kevesebb súlyos sérüléssel járó és 4,3%-kal több könnyű sérüléssel járó baleset történt. A halálos kimenetelű balesetek száma (125) 0,8%-kal emelkedett. A balesetekben összesen 129-en vesztették életüket, 1372-en súlyosan és 4004-en könnyen sérültek. A balesetekben megsérült 411 gyermek közül 1 vesztette életét.

2016 II. negyedévében a balesetek 58%-át személygépkocsik, 14%-át kerékpárosok, 8,8%-át tehergépkocsik okozták. A **személyszállító járművekkel okozott balesetek** száma – a motorkerékpárok kivételével – emelkedett az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A járművezetők hibájából 1,0%-kal több baleset történt. A járművezetők hibájából bekövetkezett balesetek 31%-ában nem megfelelően választották meg a sebességet, 29%-ában nem tartották be az irányváltoztatás, haladás és bekanyarodás szabályait, 25%-ában pedig nem adták meg az elsőbbséget.

A balesetek 9,6%-át **ittasan** okozták, az ilyen balesetek száma az előző év azonos időszakához képest 6,4%-kal emelkedett. A segédmotoros kerékpáros balesetek 21, a kerékpáros balesetek 19, a személygépkocsi által okozott balesetek 8,3%-ában játszott szerepet az alkohol.

19. ábra

A balesetek 72%-a lakott területen belül történt. Az **autópályákon** 13%-kal több volt a baleset, mint egy évvel ezelőtt. A száz kilométerre jutó balesetek száma az összes autópálya átlagában 8,7 volt, az M6-*oson* volt a legkevesebb (2,8), míg az M1-*esen* és az M0 autóúton a legtöbb (13, illetve 17).

FÜGGELÉK

A TEÁOR'08 nomenklátúra szerinti nemzetgazdasági ágak teljes és a tájékoztatásban előforduló közérthető, rövid megnevezései

Teljes megnevezés, TEÁOR'08		Rövid megnevezés	
A	Mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat	A	Mezőgazdaság
B	Bányászat, kőfejtés	B	Bányászat
C	Feldolgozóipar	C	Feldolgozóipar
D	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	D	Energiaipar
E	Vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, hulladékgyártás, kármentesítés	E	Víz- és hulladékgyártás
F	Építőipar	F	Építőipar
G	Kereskedelem, gépjárműjavítás	G	Kereskedelem
H	Szállítás, raktározás	H	Szállítás és raktározás
I	Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	I	Vendéglátás
J	Információ, kommunikáció	J	Információ és kommunikáció
K	Pénzügyi, biztosítási tevékenység	K	Pénzügyi szolgáltatás
L	Ingatlanügyletek	L	Ingatlanügyletek
M	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	M	Tudományos és műszaki tevékenység
N	Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	N	Adminisztratív szolgáltatás
O	Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	O	Közigazgatás
P	Oktatás	P	Oktatás
Q	Humán egészségügyi, szociális ellátás	Q	Egészségügyi szolgáltatás
R	Művészet, szórakoztatás, szabadidő	R	Művészet és szabadidő
S	Egyéb szolgáltatás	S	Egyéb szolgáltatás
T	Háztartás munkaadói tevékenysége, termék előállítás, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra	T	Háztartások tevékenysége
U	Területen kívüli szervezet	U	Területen kívüli szervezet

Jelmagyarázat:

- = a jelenség nem fordult elő
- .. = az adat nem ismeretes
- 0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad
- x = a mutató nem értelmezhető
- + = előzetes adat
- R = revidált adat
- , | = a vonallal elválasztott adatok összehasonlíthatósága korlátozott